

SOOPU TŌM TAKĒLAYA Kŭtŭlŭtŭ

Takĕlaya kanĕ ka taa kĕ pa keesĕyi apalŭ wei pa yaa sɪ Soopu tŏ ɪ tŏm. ɪ ka tŏma teu kĕ ɪ feina ɪsayatiya. Halŕna ɪlŕgŭv nŕa tŏ sɪ ɪsŏ ha Soopu tŕgŭ ɪ tŕnte we teu. Mpyŕyŭ ɪsŏ yelaa na pĕ mayasi Soopu na pĕ kpiisi ɪ piya, na ɪ wenav tŕna, na ɪ alaafŕya tŕtŕ. Paa na mpv Soopu ta lŕ tŕŕ. Ama ɪ cekŕnaa kĕ sɪ ɪsŏ kele pĕ tŕna pĕ tv na ɪ laki ɪsŕna ɪ caaki tŕ. Pĕ waali kĕ ɪsŏ mŕŕna Soopu ke ɪ wenav mpi pu kpiisaa tŕ pĕ tŕnaya tŕm naale.

ɪsŕna pa faya Soopu takĕlaya tŕ:

Soopu tŕm tŕŕ kŭtŭlŭtŭ, titite 1–2

Soopu na ɪ taapalaa tooso, titite 3–31

Ulihu kŭyŕgŭtŭtŭ, titite 32–37

ɪsŏ kŭyŕgŭtŭtŭ, titite 38:1–42:1-6

Kŭtĕkĕtŭ, titite 42:7-17

Satanɪ mayasvŕv ke Soopu ke tŕm kancaalaya nyŕm

¹ Apalŭ nŕgŭlv ɪ ka wenna Wusi tetŭ taa, na pŕa yaaki-ɪ sɪ Soopu. Apalŭ ɪnɪ ɪ feina kawaliya, ɪ tŕŕŕyi tampana, ɪ nyanŕna ɪsŏ, na ɪ cŕlŕyi ɪsayatŭ. ² Soopu ka lvla apalŭpiya ke naatosompŕŕgŭlaya kĕ, na pŕelaa tooso. ³ ɪ wena tŕmle nyŕma ke tuutuuma. Yooyoonaa nŕ we iyisi tooso (3000), naaŕ kŭhalŕŕ ke nasŕle na nunŭwa (500). Kŕaŕasi nŕ we nasŕle na nunŭwa (500), heeŕ ke iyisi naatosompŕŕgŭlaya (7000). Apalŭ ɪnɪ ɪ nyŭyŭ ka kŕlŕna kŭlvŭ ke ilim tŕlule tetŭ taa.

⁴ Ye ɪ pəyalaa í keesaa, pa laki acima ké na pá kaasəyi təma. Pa yaaki pa newaa alv nyéma tooso, na pá cəəki təma te na pá təkɪ na pá nyəəki. ⁵ Ye pa cəə pa təna pa te na pá cuɣusi, ɪle Soopu koti ɪ piya na í la-weɣe nyəəŋ təə asilima keelɣv kətaya. Kɪ feŋ tanaŋ, ɪlena í kɪli ləŋ, na í lá paa wei ɪ nyuvv taa ké kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. Mpi tə, Soopu maɣasaya ɪ taa ké si, ntanyi ɪ piya tuwa Iso na sí wakələna-ɪ si lotu taa. Ḿpóyó ɪ lakaya tam.

⁶ Ḿpóyó kuyaku nakɪli ɪsətaa yəlaa*fa* pola Taca kɪŋ, na Satani we pa hekv. ^a ɪ yəɣətəa ké si Iso pəyalaa. Ama tá tuwa si ɪsətaa yəlaa. ⁷ Ntəna Taca pəəsɪ-ɪ si: N luna le?

Satani si: Ma luwaya si ma cəəki tetv. ⁸ Keləna Taca si: ɪsəntə n ta laŋ ma təmle tv Soopu ke nav. ɪ feina saala ké ate. ɪ feina kawaliya, ɪ təŋəyi tampana, í nyaŋna-m, na ɪ cələyi ɪsəyatv. ⁹ Mpuɣule Satani nəɣə təkpaɪv si: Yem təə ké Soopu nyaŋna-ŋ? ¹⁰ N kenta í na ɪ yəlaa na ɪ wənav pa təə, na ń kooli ɪ kɪlapəm ke kɪpantv. Haləna ɪ təla huki katatələya ke tetv taa tə se. ¹¹ Təv, tó niŋ ke Soopu wənav təə na ń ná. Ye ɪlé ɪ ta tuv-ŋ ɪle ma yele nəɣə.

¹² Mpuɣule Taca təma Satani si: Ma tuwa Soopu kɪwənam ke nyá niŋ taa. Ama taa tokina ɪ maɣamaya ké. ɪlena Satani yele Taca na í tɛɛ.

¹³ Ḿpóyó kuyaku nakɪli Soopu pəyalaa, na ɪ pɛɛlaa, pa we pa taalv tɛ, na pá təkɪ na pá nyəəki. ¹⁴ ɪle təmle tv nəɣəlv pola Soopu kɪŋ nté na í heeli-ɪ si: Tə halayana naaŋ nté na kpaŋasi náá təkɪ təna. ¹⁵ Tənaɣale Sapa nyéma tii tá təə, na pá kó təmle

^a 1:6 ɪsətaa yəlaa: Cəne ɪle tə təŋa nasaala təm Piipilinaa taa nəɣəlvɣv. ɪlé

nyóma lɛlaa, na pá kuu tɔla. Ma tike ma fitina na má kɔɔ sɪ ma heeliyi-ŋ.

¹⁶ Tɔmlɛ tɔ unɪ ɪ nɔɔɔ ta tu tiita aɛ, ɔlɛ tɔmlɛ tɔ lɛlv ná kɔmɔɔalɛ, na í tɔ sɪ: Tɛv tii heeŋ kaləkəŋ na tɔmlɛ nyóma pa tɔɔ, na pə kú pa təna. Ma tike kɛ pə sɔɔwa na má kɔɔ sɪ ma heeliyi-ŋ.

¹⁷ Tɔmlɛ tɔ unɪ ɪ nɔɔɔ ta tu tiita aɛ, ɔlɛ tɔmlɛ tɔ lɛlv kɔmɔɔalɛ na í tɔŋ sɪ: Pɔpiloni ŋmulaa kpekɔ tooso tii tá tɔɔ. ɔlɛna pá kú tɔmlɛ nyóma na laɔatɛ, na pá kuu yooɔoonaɔ. Má tike kɛ pə sɔɔwa na má kɔɔ sɪ ma heeliyi-ŋ.

¹⁸ Tɔmlɛ tɔ unɪ ɪ nɔɔɔ ta tu tiita aɛ, ɔlɛ tɔmlɛ tɔ lɛlv kɔmɔɔalɛ na í heeli Soopu sɪ: Nyá pɔɔalɔaa na nyá pɛɛlaa ka kɔta pa taalv tɛ na pá təkɪ na pá nyɔɔki.

¹⁹ ɔlɛna kacuculaɔa sɔsɔɔa nakəli ká ma kutuluɔu ŋkuluŋasɪ liyiti na tɔŋ, na kú kɛsɪ na kú takɪ-wɛ na pá sɪ. Ma tike kɛ pə sɔɔwa na má kɔɔ sɪ ma heeliyi-ŋ.

²⁰ Tənaɔalɛ Soopu kɔlaa na í cəli ɪ toko, na í looli ɪ nyuɔv. Mɔpúɔ ɪ hənta Isɔ kɛ aɛ na í saali mɔpúɔ ɪ ɪsɛntɔɔ. ²¹ ɔlɛna í tɔ sɪ:

Kɛɛtɛ kɛ ma too lɔla-m,
na kɛɛtɛ tɔtɔɔ maa məli tɛtv tɛɛ.
Tɔaa hana, kɔlvɔm unɪ ɪ kɔɔaŋa.
Mɔv tɔ, maa sɛɛ-ɪ kɛ.

²² Pə təna mpi pə mɔɔana Soopu kɛ mɔv tɔ, ɪ ta pəntəna Isɔ kɛ pə taa. Pə́sɔ ɪ ta yɔɔɔtɪ-ɪ ɪsɔɔatv.

2

Soopu mɔɔasvɔv tɔm naale nyəm

¹ Mɔpúɔ kɔvɔkɔ nakəli ɪsɔtaɔ yɔlaa pɔla Tɔaa kiŋ tɔtɔ, na Satanɪ wɛ pa hɛkɔ. ² Ntɛna Tɔaa pɔɔsɪ-ɪ sɪ: N luna le?

Uena Satanı cə-i si: Ma luwaya si ma cəəki tetu. ³ Kelenə Tacaa si: Isəntə n ta lan ma təmle tu Soopu ke nav. I feina saala ké atə. I feina kawaliya, i təhəyi tampana, i nyan-na-m, na í cələyi isayatu. Uena Iso tasa si: Satanı nyá yelina na má tó Soopu ke wahala ke yem. Ama ílé i kisa kəwakələm ké təsayasaya. ⁴ Tənağale Satanı nəğə təkpaυ si pa tuka ituule si: Pa haa púyú ké na kule kú ha. Yulu wena mpi təğə i kuyi na í yana i weesuɣu. ⁵ Təυ, Iso tó niη ke Soopu tənuyu na i muwa təə na í na. Ye i ta tuυ-η, ile ma yele nəğə.

⁶ Ntəna Tacaa heeli Satanı si: Təυ, ma tu Soopu ke nyá niη taa. Ama taa tokina i weesuɣu ké.

⁷ Múpúyú Satanı yela Tacaa na í tē. Uena í tó Soopu ke hiη isayaη ke pə kraγau i nyuyu na pə tii i nəntaaləη tə. ⁸ Uena Soopu caya təluma taa, na í hiki tataya na í kaaləğəna i ti.

⁹ Múpúyú Soopu alu təma-i si: N seesa isəle si í taa wakələna Iso suwe? Tuυ-i, na í si na í heesi. ¹⁰ Ntəna Soopu cə-i si: Alu nyá, n yəğətəyi mpu isu kraηtu suwe? Ye Iso ka lakaya-tuyu kəpantυ na tá lanə heewa. I kəma na í laki-tuyu isayatu tə kisi?

Paa na Soopu wahala inəyi mpu tə, i ta pəntəna Iso ké natələyi i yəğətaya taa.

Soopu taapalaa tooso təm

¹¹ Soopu ka wena taapalaa tooso ké. Mpeyele Temaη tu Ilifasi, na Suha tu Pilitati, na Naama tu Sofaa. Pa nuwa Soopu wəsası təm, ilena pá polo si pa wiiliyi-i na pá caya i kiη na pá heesi i lanle. ¹² Pa loosa Soopu ke pooluη na pá wu-i nyəm. Pa kəpətəna-i na pá cəkəna-i, ilena pá təl nəsı, na pá cəli pa tokonaa, na pá ηmusı pa nyəəη taa ké tetu. ¹³ Uena pá caya

ateye ilim na ahoo ke kuyeeη naatosompwɔɔlaya. Pa ta yɔɔtəna-i natəli ke i wɔsasi nsi si katatəlaya tɔɔ.

SOOPU NA I TAAPALAA TOOSO (Titite 3–31)

3

Soopu wula

¹⁻² Pə waali ké Soopu tɔɔwa i kuyaku kulɔɔɔyɔ na wula si:

³ Pə hɔsi ma kuyaku kulɔɔɔyɔ, na ahoo nna pa yɔɔta ma lɔɔyɔ tɔm tɔ.

⁴ Pá nyəni-kuyɔ səkrɛtuyɔ nyəηku. Isɔtaa Isɔ í taa pɔɔsi ku tɔm.

Pəyele nyaaləm narəli pə taa nyaali-ku.

⁵ Isotom na atətəle səkrɛtuyɔ í pɔɔsi ku tɔɔ. Na isəηmɔntuyɔ kukrɛtuyɔ waasi-kú, yaa ilim sí na pə yu isi ahoo.

⁶ Ahoo anɪ á kəli lenna ke səkrɛtuyɔ.

Pá taa tasa-yeye kalənav ke isətɔnaa, yaa pənaya taa.

⁷ Ahoo anɪ, á saali kaalɔɔlaya ke tam tɔɔ.

A taa nu lanhɔɔmle kawilitaya nakəli tətɔ.

⁸ Tɔɔwa mpɔ pa nyəmə kuyeeη ke mpusi təηsuyɔ, na pá kraasəyi tum sɔsɔ*fa* pááná tɔ.

Pá təηsi ahoo anəyi mpusi. ^a (Təlaakəη) kena táá teləsi si tum sɔsɔ.

⁹ Səkrɛtuyɔ í waasi tɔɔmalɔɔyɔ tɔɔ,

na ahoo anɪ á tan ilim na á wu.

Pə́cɔ́ á taa loosi pə nyaaləm.

¹⁰ Mpi tɔ, a ta kaɔati ma lɔɔyɔ,

na saηa má naaki wahala sɔsɔ inɛ.

^a **3:8** tum sɔsɔ: Piipili yaawa wontuyɔ kɔne si (Lefiyatan) na Nasaala taa, yaa

11 Pepe tɔɔ ké ma taa sí na pécó pá lɔli-m,
yaa ma taa hɛɛ ma luw waatu?

12 Pepe tɔɔ ké pə ha-m too,
na í su-m ɪ tɔɔ na má mʊsi-ɪ?

13 Isəntɔ tɔ, maa həntaa təpamm ke pəlaav taa,
na má tooki, na má hɛɛsəyi.

14 Ma na awulaa səsaa na tetu nyɔɔŋ nyɔma,
mpa pa ŋmaaki tɛɛsi səsɔnsi tɔ,

15 yaa awulumpiya mpa pa wɛna wɔla
na pá suuliyi liyitee ke tɛɛsi taa tɔ.

16 Maa wɛ ɪsu pə hɔlɔsɔyɔ
pəyaya na ká ta ná ilim tɔ.

17 Isayav yeki ɪ ɪsayav ke pəlaav taa.

Tənaɣa mpa pa kawa katatəlaya tɔ,
pa hɛɛsəyi tam tɔɔ.

18 Saləkətvnaa təna wɛ hɛɛsɔyɔ taa ke tənaya.

Paa tasəyi ŋmakəllaa hóla ke nuw.

19 Səkpəlu na səsɔ pa wɛ kolum ke tənaya.

Pəyele pə ceki yom na ɪ caa.

20 Pepe tɔɔ ké Isɔ yeki na wahala nyɔma naaki ilim?

Na í haaki lanwakəlle nyɔma ke weesuyɔ?

21 Pa tanja səm, na pəle pu kəŋ.

Na pá pɛkəyi-wəyi teu ɪsu liyitee.

22 Yulɔ wei ɪ lanjɛ ká hɔlɔməna

na í ŋmaali si ɪ hika pəlaav?

23 Wei ɪ mpaav ŋmɛlaa

na Isɔ tama-ɪ kotaya tɔ yáá?

24 Ma tɔyɔnaya nté feesiŋ tisuyɔ,

na má mələyi pə fɛi tənaya,

ɪsu lom kpenyuyɔ tɔ.

25 Ye ma tó ma taa ke pulɔpɔ sɔyɔntɔ pə kəŋ ké.

Mpi ma seeki təγə ma naaki.
²⁶ Ma ta nyi təpamm yaa alaafəya
 yaa heesuγu təm.
 Ama cəsse watəγəna-m.

4

Ilifasi kyəγətvtv

- ¹ Μρύγυ Teməη tv Ilifasi təma Soopu si:
² N ká pəsi na ń kantəli na má
 yəγətəna-η?
 Mpi tə, təm we ma taa ké,
 ma pəsəyi na má su.
³ Nyá seγesəna yəlaa pəγale.
 Pəyele n nyəmá acamaa ke apalvtv səssuγu.
⁴ Nyá tasayana layatv ke mpa pa caa hotuγu tə,
 na ń kusəyi mpa səγəla nyəkaa tə.
⁵ Pə maγana nyá, ilena nyá apalvtv
 yələyi na ń huγutiγi lotu na?
⁶ Isu n nyaηayana Isə ké na pə waasəyi-η?
 Na nyá təntε kəpantε náá təγv-η naani?
⁷ Huv nyá taa, too tə,
 n nawa pə kpiisa kəpama, yaa tampana təηlaa na?
⁸ N nyəmá teu təsiγisiyi si,
 ye yulv hala kutakesəm yaa ι tuu wahala,
 mpv inəyi ι kəη kum.
⁹ Isə wosa pə yəlaa ke heelim na pááná,
 na pə wakəli-we na pə kpiisi-we.
¹⁰ Pa holiyi ké isu təγəlası,
 na Taca təkəyi-we na í pələyi pa kela.
¹¹ Ye təγəlası í laηa təγənaγa si səki ké,
 na si piya náá yá yem.

- 12 Pə wɛlɛtə ma ŋkpaŋɔvɔ taa
kɛ tɔm kɛ mukaya tɛɛ
13 kɛ ahoɔ taa kɛ saa wei toosee asaɣɛɛ
kɔŋ na tom pɪ́ yɛlaa tɔ.
14 Sɔɣɔntɔ watɔ pɛla-m tɔyɔlvɔvɔ,
na ma tɔnɔvɔ tɛna seliyi.
15 Heelim fɛtə ma ɪsɛntaa na ma
tɔnɔvɔ tɛna lɔli kacɛncɛmpɔɣɔlasɪ.
16 Ma naakaya nɔɣɔlv sɛŋaa, ma ta nyɛmɪ-ɪ.
Ilɛna ma nu pɔntɔ miiɪɪɪɪ si:
17 Yɔlv pɛsɛɣɪ na ɪ tɔŋ tampana ɪsu wɛyɛ ɪsɔ kin?
Yaa ɪ pɛsɛɣɪ na ɪ wɛɛ tɛnanɛŋ ɪsu ɪ ŋmalɔ na?
18 Ye ɪsɔ tá lá naani kɛ ɪ tɛmlɛ nyɛ́ma,
na ɪ naaki ɪsɔtaa tillaa kin kɛ kawalaya.
19 Kacɛŋfana mpa ɪ ŋmana cɔvɔ na pa tɛnɔŋ kɛ tɛtɔ,
na ɪ yɔkɔvɔ fɛi kate ɪsu sonsompee tɔ?
20 ɪsɔ nanɛɣɪ-wɛyɛ ɪsu mɔlvɔm kɛ kɔyakɔ kɔlvɔmɔvɔ.
Paa saali tam, nɔɣɔlv u tu paasɛɣɛna.
21 Pa weesuɣu ŋmusɪ cɛpa.
Ilɛna pá sí pa fɛina lɔmayasɛɛ.

5

- 1 Ilifasi si: Soopu ma kapuka na ń ná si
nɔɣɔlv ká cɔ-ŋ?
ɪsɔtaa tillaa nanɛŋ nyɛ́ma taa awe tɔɔ kɛ n ká keesɛna?
- 2 Lɔmayasɛɛ fɛi tɔ pááná kɔvɪ-ɪ kɛ.
Ilɛna ɪsɛsɛɛmlɛ náá kó kɔmɛlɛŋ.
3 Ma nawa pɛ lakɛna kɔmɛlɛŋ.
Ḿpóyó ma koola kɔ tɔyaya kɛ mpusi kɛ kpakpaa si:
4 Nɔɣɔlv ɪ taa waasi kɔ piya.
Si tɔm ɪ si tɛnanɛŋ kɛ tɛhɔvɛ.

⁵ Nyəɔətɔnaa í təɔ kumɛɛɛn kumtu.
 Paa na sɔwa kalaa wɛɛ tɔ, pá lɛɛki-ti.
 Lanlaa í kuu kv wɛnav.

⁶ Kutakɛɛsəm u lukəna aɛ.
 Pəyele pə taɣa tɛtu tɛɛ ké wahala nyɔɔkəna.
⁷ Ama pə tú yulv ké si í təɔ wahala,
 isu mamacəɣəlasɪ kvlvɣvɣv isɔtaa tɔ.

⁸ Ye maɣa Soopu, Isɔ ké maa tɔwa kɔvlvɣv,
 na má pɛti-ti ma təm.

⁹ I kvlapəm tɔwɔaɣa,
 yulv kaa pəsi pə cɛkənav,
 yaa í nyi pə nyvɣv.

¹⁰ Isɔ yekina na tɛv nukɪ
 tɛtu tɔɔ, na tawa nyɔɔki.

¹¹ I kvsəɣi mpa pə pasaa təɔ,
 na í hɛɛsəɣi ləyɔɣa nyəma lanja.

¹² I wakələɣi mpi acilayatu nyəma sukɪ si pa lakɪ tɔ.
 I səɣsəɣi pa kvlapəm kɛ pa niɣ taa.

¹³ I kpaakɪ nyəntaa na pa acilayatu.
 Pa kɔpelikɔɛka layatu tasvɣv u waasəɣi pulv.

¹⁴ Ilim na pə isələ kɛ pa tutiɣi isu
 səkpɛtɔvɣv wɛɛ,
 na pá hakəɣi isu ahoo yuwa.

¹⁵ Ama Isɔ ná ləsəɣi icam kɛ səm taa,
 na í waasəɣi-ti ton tu niɣ taa.

¹⁶ I tɔɣi kvnyɔntu taa ké tɛɛlvɣv,
 na í təkəɣi isayalataa təna nɔɔsi.

¹⁷ Wei tɪ ɲkpaɲvɣv Isɔ hɔɣ tɔ, tɪ nu leɛɛn ké.
 Ilɛ taa kisi Ton təna tu sɛɣɛsvɣv.

18 Iso lakəna yulu təo ké hiŋ na í tu-í kəole.

Ini í kuyuna na í waasəna í niŋ.

19 Paa waatu wei ké í yaki-ŋ

wahalanaa na asola taa,

na isayatu natəli tə kaa maɣana-ŋ.

20 I ká waasi-ŋ nyəɣəsi waatu.

Na í ya-ŋ səm nəɣə taa ké yoou taa.

21 Paa pa caɣa nyá acaɣa pu kenti nyá təo ké.

N kaa nyana puluyu wahala waatu.

22 Nyəɣəsi na wahala pə təm ká la-ŋ wonə.

Pəyele n kaa nyana taale wontu.

23 Pu kenti nyá tawa ke wakəllaa.

Paa pɛɛ kulələɣəna, yaa taale wontu.

24 Alaafəya ká wɛɛna nyá təɣaɣa təna taa,

na kpənte natəli tə kaa laŋ nyá kalakəŋ taa.

25 Nyá piya na nyá luluyu nyəma ká huki,

isu tawa taa nyutu.

26 N ká kpatəli teu ke təkunkuŋku

na pə́cə́ n̄ suu púyú.

Teitei isu təɣənaɣa pukuyu na pə́cə́ pá kú tə.

27 Tə pɛɛkaa na tə ná mpi təɣəle.

Nyaya pə wɛɛ si n̄ nu-ti na n̄ cəkəna-ti.

6

Soopu kvcəcətu

¹ Mpuuyule Soopu cəwa si:

² Ye pu we pəsuyu si pá maɣasi

ma wɛsasi na ma wahala təəu,

³ pu kəla ləm nəɣə kanyəŋa ke yuŋ.

Pə təo ké pə yəɣətəyi-m yem yem.

⁴ Toma təna tu yaya-m nyəma,

na a sətə suu-m.

Na Isə səyəntu pu-m.

⁵ Kpaŋaya u wiiki ka təyənaya kupaŋka kiŋ.

Pəyele nau u mətəyi nyutu tətəyole.

⁶ Yulu u pəsəyi na í təyə akpofu pulupu.

Pəyele yate ləm kuhuluməm səpa yem ké tətətətə.

⁷ Mpi pu we maya acaalətu na ma taa kpətəyənə tə, mpəyəle ma təyənaya*fa*. ^a

⁸ Hai, ye Isə ka mukaya ma kusulumutu

na í la-m mpi ma tēləyi tə.

⁹ Ye ɪ ka tisaya si í tələkɪ-m,

na í kusɪ ɪ niŋ kəkentiŋ kɛ ma təə.

¹⁰ Maa paana laŋhulumle,

na má nyəə tonŋ kɛ wahalanaa paŋe pa taa.

Ma ta cələsi Isə Naŋŋtu kuyəyətutu kɛ tiili.

¹¹ Pepe təə ké maa tēli na má feina tonŋ?

Yaa má tasa taŋyɔv na ma tomle tama?

¹² Ma toma ta kɛ pələ

yaa nyəyəlyu kusɛɛmuyə nyəna.

¹³ Ma feina tonŋ nuli,

pə́cɔ ma feina wei ɪ ká ya ma nyuyə tə.

¹⁴ Pə wɛɛ si konyəntəyɔlv taapalv í lapɪ-ɪ kupantu ké.

Pə́ taa kəə na í lɔ Toma tənə tɔ.

¹⁵ Ama ma taapalaa yəəla ma apalv

ké isu ləəv ŋku ku laa nyəəv tə.

¹⁶ Waatv wei tɛv təmpɛɛ

hooki ilena ləəŋ inɪ í su.

¹⁷ Haŋaya kəŋ ilena í nyəə.

Na ilim nyaya ilena ləəŋ wuli.

^a **6:7** Hɛpələ taa loŋŋa kane ka nuw we kate.

18 Lukətu puki mpatəntaa ilena pá yele
pa mpaav na pá suv nyutu na pá le na pé saali.

19 Tema təntaa na Sapa nyəma pa yasəyi ise
na pá pəkəyi lum na isəle kuseemle.

20 Pa tala ləəv, ilena pé yegeti-we,
na feele kra-wege pa isəle seesuyv təm.

21 Ma taapalaa me í we-m
teitei ké isu ləəv ŋkv.

Í naaki ma wahala na səgəntv pu-me.

22 Ma ta sələmi-məge pulv,
yaa si í ha-m kəhav nakvli.

23 Yaa í fiti-m kolontunaa niŋ taa,
yaa í waasi-m ŋmakəllaa niŋ taa.

24 Í seyesi-m, maa su na má nu.
Í hvli-m timpí ma wakəlaa tə.

25 Yvlv nukí tampana kuyəgətvv ké na í tisi.
Ama ma taapalaa kalənav náá waasəyi pulv.

26 Í mayasəyi si í footi ma kuyəgətvv
na í nyəni yem ké naani fei tv má na?

27 Halí í təkí tete ké sulav təə
na í kpeŋəgəna mə ceu mayamaɣa na í pɛtəyi.

28 Í nyəni-m teu
na í ná, maa looliyi-me.

29 Í su, kvtakeesəm í taa kəə,
Í su, mpi tə, ma we ma tampana taa ké.

30 Maa yəgətəyi isayav,
pəyele kvwakələtv u lukəna ma nəgə.

7

Soopu kuyəgətvv tətə

1 Yvlv weev ké atə cəne wee ké isu yoolu.

Ilɛna ɪ kuyɛɛɲ nǎá wɛ ɪsu
wei ɪ laki tǎmlɛ na pá fɛlǎyi-ɪ tǎ.

² ɪ wɛ teitei kɛ ɪsu yom pɛɛkɔyɔ ɪsotom si í hɛɛsi,
yaa tǎmlɛ tɔ kɔnyǎntɔ tǎɲyɔ ɪ kɔfɛlɔyɔ tǎ.

³ Mɔvɔ unɪ tǎtǎyɔ ma kpancoou nté wɔsasi ɪsǎtɔnaa.
Ahoɔ wahala nyǎna kɛ pǎ cɛla-m ma paa tete.

⁴ Ye ma hǎntaa, ma pǎsǎyi ma tǎyi si,
pǎlee kɛ maa kɔli?

Ye pǎ ta fe lǎɲ ɪɛ

hɔwɛɛ kɔpai nyǎna cǎsǎyi-m kɛ, halǎna pǎ nyaaɪ.

⁵ Hin tǎlasɪ na sonsompee waasa ma tǎna.

Ma tǎnyɔ yá pǎyǎɛɛ na lɔm kɔɲɛɲ.

⁶ Ma weesuyɔ u laa tɛm,
ɪsu sayata lɔlɔv kɔɲɛkɔlɔku.

Ye kɔ kɔɲɛkɔɲɔntuyɔ í tɛma kɔ tǎnaya nté.

⁷ Hai, ɪsǎ taa sǎɔ si ma weesuyɔ kɛ heelim.

Ma ɪsɛ kaa na kɔpantɔ tǎtǎ.

⁸ ɪsǎ wei ɪ fɛɲiyɪ ma tǎɔ tǎ,

pǎ kaasa pǎcǎ ɪ kaa tasa-m nav.

Maa saali yem na í pɛɛki-m na í wu.

⁹ ɪsu ɪsǎɲmɔntɔyɔ yaakɔyɔ na kɔ saali yem tǎ.

Ǫpǔyǔ yɔlɔ tiiki atɛtǎɛ taa, u tasǎyi
kɔpav.

¹⁰ Pǎcǎ u mǎlǎyi ɪ tǎyaya taa.

ɪɛ kɛɛ kaa tasǎyi-ɪ nyǎm.

¹¹ Pǎ tǎɔ kɛ ma kaa su.

Ma laakali pǎsaa kɛ.

Pǎ wɛɛ si má yǎyǎɪ.

Ma lǎɲɛ kǎla wakǎlɔyɔ,

maa hɔli-tɛyɛ.

¹² Maya tɛɲku,

yaa ι taa tum səsə,

na Isoń feñjiyi ma təə ké mpv?

13 Ye ma təma si ma kato ká heesi ma lanje,
na ma kvhəntvɔv náá kó ma pááná.

14 Ie n nyaasi-m na toosee asayee.

N hvla-m yaasinaa, na səɔntv səsəntv kra-m.

15 Hai, ye n ka ləla ma luyv tee, pu kəla-m teu.

Səm lapa-m sana, na taasi tem katatəlaya pəne.

16 Pə nu-m, ma kaa tu wee tam.

Ma weesuɔv ta ke pəlv, yele-m təhee.

17 Yəlv ké we nań tɔvna-ι mpv pə taka?

Nań keñna-ι mpv suwe?

18 N cəəki ι təə ké paa tanañ ηku.

Nań maɔasəyi-ι paa waatu wei?

19 Pəlee ké n ká kvsi nyá isəle ke ma təə?

Na ma tu lipu ntayaməte maɔamaya?

20 Yəlaa təə cəəlv,

ye ma pəntaa weye ma wakələna-η?

Pepe təə ké n siyisina ma təə ké nyá nyəmá?

Na má pəsi-η isu səɔlə?

21 Pepe təə ké n kaa yele ma isayatu təm?

Nań tee ma kvpəntvɔv təə?

Pə taya pəlv,

maa hənti nəənnə ké tetv taa.

N ká pəeki-m n kaa na-m.

8

Pilita kvɔɔɔtvtv

¹ Μπρύγυ Suha tv Pilita təma Soopu si:

² Pəlee ké n ká heesi nyá yəɔtaya ηke?

Nyá kvɔɔɔtvtv ká wee isu heelim səsəəm na?

3 Ha, n tɛɲ nyá taa si
 Iso Toma tɛna tu keeki siyisuyu yaa tampana ke?
 4 Ye nyá piya wakəlɛna Iso,
 i fɛlɛɣi-səɣi si isayatu ké.

5 Ama ye nyaa keesəna Iso tɔɔ
 na ń tekəɣi Toma tɛna tu ke niɲ,
 6 ye n seesa isəle na ń tɛɲɛɣi tampana,
 Iso paasəɣəna-ɲ ké na í ha-ɲ
 tɛcaɣale nte tɔ mɔna-ɲ tɔ.
 7 Halɪ nyá wɛnau nɔnɔɔ nyəm ká
 kəli kancaalaya nyəm ke tɔɔ.

8 Pɔɔsi lɔɲ nyəma,
 na ń tɔki pɛle pa caanaa layatu tasuyɔ.
 9 Mpi tɔ, tete tete ke pə lula tá,
 tɔ ta nyi pulɔ.
 Ta weesuyu u laa tɛɛv ke cənɛɣe isu isotom.
 10 Ama pɛle paa tasa-ɲ layatu
 ke timpi timpi pa nyəmə tɔ.
 11 Mɔlɔɣu*fa* u sɛɲɛɣi timpi lum fɛi tɔ.
 Pəyele səsəncaɲa u hatəlɛɣəna nikaya. ^a cənɛ.
 12 Lum í nyɔɔwa ka wɔlɛɣi ké,
 na pá ta tu setəta-ke si, pá lana pulɔ.

13 M'pɔyú Iso tɔɔ sɔɔlaa tɛesəɣəna,
 na i kisilaa tɛɛlɔyɔ náá saalɛɣi yem.
 14 Pa naani ceki ké isu kpronkpontu,
 na pa nyuyɔ tətule náá wɛ isu acayanyatuyɔ.
 15 Ye pa nyəka pa tɛɛsi tɔɔ si lenliyi ké.
 Pa nyɔkəlɛɣəna-səɣi teu ilɛna sí yɔki.

^a 8:11 Mɔlɔɣu: Pɛle pa tɛ mɔlɔyɔ yaa pa tɛ səsəncaasi ke pa keesəɣi

16 Pa wεε kέ isu tuγu sαηuγy
ilim taa kέ teu,

na cαlαm tαα kv taa
na kv tiikasι ke halαm tαna tα.

17 Kv kaη kv lila kέ na á λεγeταna πee huγule,
na á hikiyi nikaya ke kvkpaμeη hεkv.

18 Ama ye pa kpeca-kuyv kv lonτε taa,
ιe tαna nyάma kpeεci ci mpe pa taa naaki-kv.

19 Yυlv isu mpv tαnaya ntέ.
Kυfalv ká kvlαna ι lonτε taa.

20 Iso u lαaki tampana tαηlv,
pαyele ι kaa sαna ιsayalatv.

21 Iso teη ί yele na η wοη,
na η kpalαsαna laηhυlvmlε.

22 Ama nyά kolontunaa ká tαγona feeλε,
na pά yaki asayaa teεci.

9

Soopu nyantu

1 Μρύγυ Soopu cαwa ci:

2 Pαpαtv φei leleη,
ma nyαμά teu ci mρύγυ pα wεε.

Isαnaya yυlv ká la na ί wεε Iso kέ teu?

3 Ye n caaki-ι na yooυ, ι pαci-η tαmnaa iyaya.
Ama n kaa cα paα kvlvmyyυ.

4 Ι kέ toη taa toη tv kέ,
na lαmayasee tαna tv.

Nαγlv kaa kpaasi ι tαγι ι tαα, na pυntv lu tαsoolii.

5 Ι layasαγι pόόη ke lona kέ,
pόόη u nyαη.

Na ί pαsαγι-ι kpeπtelasi na pάána.

6 I ciyitiyi tetu ke
 hatoo tə kite tεε, na tə akelenaa seliyi.
 7 Ye ι yəγətəna ilim pu luki.
 I taaləγι ιsətulɒnasι təw kέ.

8 I tike ι hetəγəna ιsətənuγu
 na í təη tenku hola təw.
 9 Na í la ιsətulɒnasι nsi tə yaaki sι,
 ιsətu í sι na má təγə təyaya tə,
 na haya na kraa na yulɒ.
 Na kantuyu na ku piya na lensι tətə*fa*. ^a nsi Ləkra
 nyəma nyəmə tə.

10 I kulapəm ke səsəəm kέ pə fεi cəkənav,
 pəcó ι piti təma fεi kaluyu.

11 Paa ι tεεna ma cəɓ ma kaa na-ι,
 pəcó ma kaa nyι ι tεεv.

12 Ye unι ι kraγana aweyele leekəɓv?

Yaa awe ká təna sι: Kai?

13 Ye Iso mu pááná a heesəɓv fεi.

Pə kpeηna tenku taa təγəɓuyu səsəw
 Lahari*fa* na ku waali nyəma tənaya,
 na pá həntəγι-ι atε. ^a

14 Na təm ntiyi maa
 cə-ι yaasi unε ι taa?

15 Paa maa tu wena tampana, maa cəaki.
 Pεελεε ke pə wεε sι má sələmι ma huɒnɒv.

16 Paa ma yaa-ι kέ na í cə-m,
 ma ta sa sι ι nuwa ma nəγə.

17 I heelim səsəəm pεta-m atε,

^a 9:9 Ιsətulɒnasι sənε sι nyəm we katε, pə təw kέ tə tɒwa ^a 9:13
 Lahari: Ləηtaa nyəma mɒla taa kέ pa yəγətəγι coco unε ι təm.

na í fetili-m hiŋ hiŋ ke yem.

¹⁸ I wakələyi ma laŋle ké.

I yeki-m si má feesi.

¹⁹ Ye toŋ ke ma teeləyi,

Isə keke toŋ tu.

Yaa ma caa ma hólí ma tampana,

awe ká tu ha-m-ye?

²⁰ Paa maa weena tampana,

ma nəɣə ká kɔna ma təm.

Yaa ma tewa teu, ŋke kaa kɔna-ti.

²¹ Ile ma tu tewa teu na?

Ma mayamaya ma ta nyi.

Ma weesuɣu lu-m səŋ ké.

²² Pə təna pə we-m teitei ké.

Pə taɣa pɔlv,

Isə kyi yɔlvpaŋ na isayav ké.

²³ Wahala í kɔma kpaakraa, na í kó telaa,

Isə ná woŋiyi pa laŋwakəlle tənaya.

²⁴ Isə tɔna tɔv ke isayav niŋ taa.

Ilena í takí hvɔlaa isentə.

Ye pə taɣa ini awe ká lana mpv?

²⁵ Ma pusi teeki levlev ké isu selu.

Si mɔka yem ké, ma ta nu leleŋ.

²⁶ Si teewaya təlu, isu səsencaasi kpɔlvɣu,

yaa isu hekəle tiluɣuu i təɣənaɣa waali tɔ.

²⁷ Ye ma tó ma taa si maa sə

ma taa pááná tɔ, na má yele

laŋwakəlle na ma isentaa heti,

²⁸ ile ma laŋle cekəna ma wahala tənaya.

Ma nyə má teu si, Isə kaa ha-m tampana.

29 Ma tǝm ká sǝna.

Ue pepe tǝǝ kǝ maa nǝki na má caali ma ti?

30 Paa maa sǝna kpalǝkram, na má kilisina teu lum.

31 I tayanǝgi-m afǝla taa kǝ pǝtuǝv kǝ,
na ma wontu mayamaɣa pǝsi-m kusǝǝtu pulǝvu.

32 Iso tá kǝ yulǝ isu má si i ká cǝ-m,
yaa má yaa-i nǝnǝǝ.

33 Nǝǝǝlǝ fei si i ká sǝv má na-i
tá hekv taa, na í loli-tǝ.

34 Iso si kǝrátǝǝǝ nku n makǝna-m tǝ,
na nyá sǝǝntǝ heesi-m cǝsǝǝ.

35 Ue maa yǝǝtǝna-ŋ ma kaa nyá.

Ama pǝ taya mǝvǝǝlǝ.

Maa pǝsǝǝi pulǝ.

10

Soopu kǝyǝǝtǝv tǝtǝ

1 Soopu si: Weesǝǝ lu-m sǝŋ kǝ.

Maa wii ma ti tǝm.

Ma lanle kǝla wakǝlǝǝ, ma kaa tasa sum.

2 Iso, maa heeli-ŋ si, taa kv ma tǝm.

Ama heeli-m mǝpi pǝ tǝǝ n yookina-m tǝ.

3 Pǝ wǝ-ŋ teu si í ŋmakǝli

má wei n ŋmawa tǝ,

na í yele na pǝ lana asayaa na?

4 Anǝ n naaki na pǝ kǝli yǝlaa,

na í mayasǝǝi na pǝ kǝlǝǝi-wǝ.

5 Iso nyá weesǝǝ topila isu yulǝ nyǝŋku kǝ?

Yaa nyá pǝsi tǝeki isu yulǝ pǝyaya nyǝnsǝ?

6 Pepe tǝǝ kǝ n pǝekǝǝi ma tasǝkǝle

na í feŋiyǝ si í kuli ma isayatu tǝǝ?

7 Anǝ n nyǝmá si ma ta wakǝli,

pécó nǝǝlv kaa ya-m nyá ninj taa.

⁸ Nyá ninj ηmana ma tǝna,
na n̄ caa si n wakǝlǝyi-m.

⁹ Iso tǝasi si, nyá ηmana-m, isi cvyv.
Ile n ká tayani-m yǝkvyv na má pǝsi mvsyv na?

¹⁰ Nyá ηmayana-m ma too taa,
isi naalǝm kiikvyv fulaya taa tǝ.

¹¹ Nyá lapǝna-m mǝwa na hola,
na n̄ waasi pǝ tǝo kǝ nantv, na n̄ suu-m tǝnvyv.

¹² Ilena n̄ la-m pǝelǝe,
na n̄ ha-m weesvyv na n̄ fejiyi kv tǝo.

¹³ Ama ma nyǝmá nyá lǝmayasǝe wena
n ka ηmesa nyá lotu taa tǝ.

¹⁴ N fejiyi kǝ si, ye n nawa ma wakǝlaa
ile n kisi-m suulu hǝlǝyǝ.

¹⁵ Ye ma wakǝlǝna-η ma lepaya,
paa ma tǝm tewa, nyvyv kama n̄pǝyǝ.

Na wahala nu-m na fele kvyv-m.

¹⁶ Ye ma kusa nyvyv ile n tv ma waali,
isi tǝǝlaya, na n̄ kulǝyi ma tǝo na piti tǝma.

¹⁷ Na n̄ kǝηna-m aseeta nyǝma
mpa paa caaki-m tǝ, na nyá pááná sǝasǝyi ma tǝo.
Na n̄ kǝtǝlǝyi-m na wahalanaa.

¹⁸ Pepe tǝo kǝ Iso lǝsa-m ma too lotu taa?
Isǝntǝ maa sǝpa nǝǝlv ta na-m.

¹⁹ Paa tǝena pǝlaav taa kǝ kǝakpaa,
na pǝ wee isi pa ta lǝli-m.

²⁰ Ma weesvyv kvyeη kaasa-m pécó tike ntǝ.
Ile Iso, yele-m mpv na má
yǝlǝna wee pécó wei i kaasa-m tǝ.

21 Ilena pécó má polo atetæle taa.
 Ma kaa tasa mælvu ke cæne.
 Tetu nti tæ taa ké sækpetuvu anaam wæe.
 22 Sækpetuvu tetu wæe ké isu ahoó.
 Isotom səsəəm ké, pulv ta tæŋ.
 Ilena nyaalæm náá wæe isu pæ yukuyu tæ.

11

Sofaa nyæntv

1 Mpygy Naama tv Sofaa cəwa Soopu si:
 2 Nyá yəgətaya kekeke tə, pə wæe si má cə.
 Pə taya yəgətaya nyəm ke yulv təm teekina.
 3 Nyá nəleleŋ u təkəyi yəlaa nəəsi.
 N kaa pəsi n wəŋ nəgəlv na pá tá tv-ŋ fæele.
 4 Halı n tu yəgətəa si nyá təm tewa,
 si n ta wakələna İso.
 5 Hai, ye isu İso ka kulayaa
 nəgə na í tu yəgəti.
 6 Halı ı ka hula-ŋ ı nyəmtv tete.
 Tə tæe yulv layatv təə.
 Tənaŋa n ka nawə si İso u
 pəsəyi nyá isayətv təna təə.
 7 N pəsəyi na n mayası İso lotu taa təm
 na n cəkəna Toma təna tv ı səsəəntv na?
 8 Tə kəla isətənvu ke kəŋkəlvməŋ.
 Yulv kaa keesi tə tənaŋa,
 tə tæe atetæle ke lumaŋ.
 Yulv kaa cəkəna tə təm ke səsəm.
 9 İso səsəəntv nti tə kəla tetv
 ke təəv, na tə kəli tərku ké wəŋ.

10 Ye Iso kpa tasəkəle tu

yaa i yaa-i nənəyə, awe kpesiyina?

11 Pə taɣa pʊlv, Iso nyəmá yʊlvyemnaa ké.

Pəyele pə fei-i katε si í ná pa kawalaya.

12 Mpi ləmayasεε fei tu ká hiiki layatu tə,

taale kraŋaya lula təyaya nyəŋka.

13 Ama pə kaasuyv Soopu nyá tə,

keesəna Iso təə, na ń teɣe-i niŋ.

14 Hatələna mpi pə ta siyisi tə.

Taa yele na isayatu weε nyá təyaya taa.

15 Waatu inəyi n ká təŋ na ń kusa nyuyv.

Pʊlʊpʊ kaa keε-ŋ, yaa pə la-ŋ səyəntv.

16 Ilena ń səə nyá wahala təə, isu lum kpremna.

17 Waatu inəyi nyá weesuyv kuyεεŋ

ká weε təcəiCei, isu ilim sikuyv.

Na nyá səkpetuyv cé isu pə nyaaluyv tə.

18 Ilena ń caɣana nyá ti na ń teeləyi tətə.

N kaa weεna feεle natəli, na ń tooki teu.

19 Nəyəlʊ kaa wakəli nyá tom.

Hali yəlaa paɣale ká pεeki si ń səna-we.

20 Ama asayaa isε ká nyəŋ ké.

Pa heεsvy ká su tənaya, na pá taŋa səm tike.

12

Soopu nyəntv

1 Mpyyule Soopu cəwa si:

2 Pʊwε! Ama í wεna yʊlv ləmayasεε yoo!

Mə səm waali, a kaa tasa weεv.

3 Má mayamaya ma wεna nyəntv ke

ńpúyú isu mε, í tá teε-m.

Paa awe ná pəsəyi na í yəyətɪ isu mε.

4 Ma pəsa yulv wei i taapalaa paakəna təyə.
 Pəyele ma yaakəna Iso si í cə-m.
 Ma siyisaa ké ma fei kawalaya.

5 Me mpa pə cayanaa tə, mə footiyi wahala tv ké.

Μρύγύ pá tusiyi wei i ceηləyi tə.

6 Nmula na Iso pááná kraasəlaa,
 cayana pa təyi pa teesi taa ké.

Mpe pa toη nté pa Iso.

7-8 Pəəsi sumasi na təla na
 tiina a ká seyeσι-η,
 na tetv huli-η tətə.

9 Kəηmanmam mpi pə ta nyəna si,
 Taca na niη lapəna pə təna?

10 Inu i təkəna i kulapəm təna weesuγu,
 na yəlaa təna feesiη ke i niη taa.

11 Isu ηkraηyγu nukuyv təm kyəyətutu tə,
 mρύγύ nəyə ná nuku təyənaya leleη.

12 Akpatəlaa na mpa pa rusi təwə tə,
 pa wəna ləmayasəe na nyəm ké.

13 Ama Taca kele ləmayasəe na nyəm mayamaya tv,
 na layatv tasulv na toη tv.

14 Ye i yəka mpi, nəyəlv ka ημά,
 ye i təkə wei, nəyəlv ka tulv-i.

15 Ye i kra tev, ile wəlaya wəli.

I təla-ku, ile lvm wakəli tetv.

16 I wəna toma ké na í nyəmá a lapənav,
 na í təkə letaa na mpa pa tolisiyi ləlaa tə.

17 I yeki na pá kuuki tetv nyəyγv nyéma, na pá
 teəkəna.

I wakələyi hūlaa ləmayasəe.

18 Na í cekí kühákum mpi awulaa ka
haka yəlaa tə, na í həkəyi pa maɣamaɣa.

19 I yeki na pá kuuki kətəlaa,
na í pəsəyi tojtənaa mpa pə cayaana
teu təɣə krentəlasí.

20 I təkəyi nəəleleŋ nyéma nəəsi,
na í kuyi akpatəlaa ləmaɣasɛɛ.

21 I yeki na pá footiyi səsaa,
na í yəkəyi ŋmakəllaa toŋ.

22 I cekí pa səkpetuyu anaam ké,
na í kəna nyaaləm ke atətəle səkpetuyu taa.

23 I yeki ké na piitimnaa huki,
iləna í wakəli-wɛ na í yasi-wɛɣe pooluŋ,
iləna í kpiisi-wɛ.

24 I kuyi pa nyuyuy nyéma laɣatu,
na pá cəkí yem ké nyutu taa,
pa fɛina təpote.

25 Pa hakəyi yem ké səkpetuyu tɛɛ,
nyaaləm fɛi, na pá cɛŋləyi yem isu
mpa suləm kuwa tə.

13

Soopu nyəntv tətə

1 Mpuuyule Soopu tasaa si: Ma tɛma nti
ma yəɣətəyi təɣə niw
na ma ŋkraŋuy, na má na-ti na ma isəpəle,
na má cəkəna-ti.

2 Ma maɣamaɣa ma nyəmə nti
mə nyəmə mpv təɣə, mə tá tɛɛ-m.

3 Ama Toma təna tu Iso ké ma yəɣətəɣəna
na má huləyi-i ma konyəŋ.

4 Mə ké acəsaa cəsaa fɛtaa ké,
pəpətv tike ke í maɣasəyi.

5 Ye í ka suma, í ka nəyəsəna
ləmayasεε nyəma nté.

6 ɪ ke ŋkraŋŋ na í nu
má konyəwiina na ma kuyəyətutu.

7 Kaloolaya na təm kəkəkεεtu
ke í ká sεεna Iso tə?

8 Iso tə ké mə caaki si í sεεna?

9 Na ye ɪ feŋa-mε ɪ ká sa-mε?
Iso tá ké yulu si pa puɣusiɣi-ɪ.

10 Ye mukaya tεε ké í
sεεkəna ɪ tə, isu ɪ kaləna-mε.

11 ɪ səsəntu ɪ tilisiɣi mə pɔntu na
ɪ təm kra-mεyε səyəntu səsəntu?

12 Mə kuyəyətutu wε ké isu tələma.
Na mə kumayasətu náá wεε isu cuyu.

13 ɪ su, ɪ yele na ma yəyətɪ,
ye ma tu tɛmna nti ntəyələ.

14 Ma sələ puwaya si ye mpi mpi.
Paa ma weesuyu luwa.

15 Iso í nəkaa ɪ kɔ-m, ma ta taŋ yulu.
Ama ma təntε teu nyuluyu ke maa ləsi.

16 Ye pə tu lapa mpv pə waasa-m ké.
Mpi tə, isayav ɪ krətəyəna Iso.

17 Təv, í ke ŋkraŋŋ ke teu
na í nu ma kuyəyətutu.

18 Ma sələ puwa si ma ləsəɣi ma ti nyuluyu.
Ma nyəmə si ma təm tena.

19 Ye nəyələ caa si ɪ huuna-m,
ɪε ma su na má sí.

20 Hai, ma Iso,

yaasinaa naale tike ke ma caa n la-m,
na nya kin sɛhɔyɔ í taa la-m kate.

²¹ Kɔsi nya nin ke ma tɔɔ,
nya sɔɔntɔ í taa la-m katatɔlaya.

²² Uena n pɔɔsi-m na má cɔ-ɲ,
yaa má yɔɔɔti na nyaa cɔ-m.

²³ Isayatonaa isɛnaya ma lapa?
Huli-m ma tɔpɛntɔle.

²⁴ Pepe tɔɔ kɛ nya isentaa tá hetɛna-m,
na n nyɛnɛyi-m isɔ nya kolontu?

²⁵ Anɔ ma we kɛ isɔ kaawɔlaya,
yaa nyuliya nka heelim kpakɔyi tɔ,
na n tɔɔnɛyi-m?

²⁶ Pɔ taya pɔlv, n nmaaki ma tɔm isayatu
na n felɔyi-m ma pɛcaatɔ kɔpɛntɔɲ suwe?

²⁷ N tɔ-m nkeyelee suwe,
na n feɲiyi ma kulapɔle?
Na n nmaaki ma nɛntaalɔɲ wei
ma fela kanyɔɲa taa tɔɔ takɔlaya taa.

²⁸ Na ma tɔnɔyɔ náa tasɔyi isɔ taav,
yaa isɔ nkpam mɔɔkɔyɔ wontu kɔsusuutu tɔ.

14

Soopu nyɛntɔ tɔtɔ

¹ Yɔlv pɔyaya weesuyɔ we kɛ tɔtopi,
na kɔ na cɔɔsɛe ke kutamsa.

² I luki kɛ isɔ tɔyɔ hɛtɔyɔ na í lontili,
na í muki kpakpaa isɔ isotom.

³ Isɔ nn kɔsɔyi isɔle ke ma tɔɔ.
Pɔyele n yaaki-m huɔle.

⁴ Wulee nɔyɔlv lɔsa kɔpam ke isayam taa?

Puntv fei.

⁵ Ani Iso tema yulv isotonaa ke kaloyv
na í su i kuyeyh.

Iso n tema yulv weesuyv tənaya ke puw i kaa ηmaa ka
təə.

⁶ Pə təə tə, kusv nyá isəle ke yulv təə na í heesi,
na i laηle tu hulvmi, isv apaa tv ke taanaya.

⁷ Tuvv wena teelvuv ké, ye pa seta-kv,
kv neyevi na kú heləvi pilinasi kofasi.

⁸ Paa kv lila kpatəla tetv taa, na kv kite sí.

⁹ Ye kv nuwa lvmaya taη kv
taγanəvi neyevuv ké na
kú heli pilinasi kofasi isv tiika.

¹⁰ Ama yulv səki ké, na i toma su tənaya.

Ye i tisa feesuyv, i we le tətə?

¹¹ Tenku lvm pəsəvi na pə pasa,
na pusi nyəm náá nyəə na sí wvli.

¹² Mpu tətəə yulv ká hənti, i kaa tasa kuloyv.
I kaa tasa fem na pəcə isətonuyv moki.

I kaa kuləna i tom təə.

¹³ Ye Iso ka tisaya,
i ka ηmesa-m atətəle taa,

na í takv ma təə, haləna í kú i pááná.

Ilena í su-m saa wei i ká taγanv-m kupantv lapv tə.

¹⁴ Ye isv yulv ka səkaya na í taγanv
fem maa we taηuyv taa ké ma təmle kuyeyh təna.

Haləna kuyakv ηkv i ká taγanv-m kusuyv tə.

¹⁵ Ie waatv wei Iso kvηmanηmam má,
ma təm ká nyulv-i na í yaa-m tə ma kaa cə.

¹⁶ Ama saηa ivē,

Iso isəle kaa wēē má ma təə,

na í kaləyi ma nəðheε.

¹⁷ I suuwa ma isayatu ke huluyu nakuli ku taa ké,
na í taali ma kawalaya təw təkram.

¹⁸ Ama isu pódjə yəkuyuu

na pə layasəyi kukraməŋ ke lona,

¹⁹ na lum náá niisiyi pəle,

na ten náá kuuki tetu tə.

Mrúyó n wakələyi yulu teeluyu.

²⁰ N tii yulu təw ké na n wakəli i isentaa,

na n təŋəni-i na í tee na pə saali.

²¹ Paa yulu piya nyuyuu kulaa

yaa pə tu-səyi feele yulu u naaki pulu.

²² Mpi pə təm yulu nukəna təŋəle

i mayamaŋa i tənuyuu wusasi na i laŋwakəlle.

15

Ilifasi nyəntu tətə

¹ Mrúyó Temaŋ tu Ilifasi cəwa Soopu si:

² Yulu ləmayasεε tu isu nyá taka,

kaa yəŋətəyi təm krai nyəntu,

yaa í həŋ i təyi yem ké mpu.

³ Nyá kaluyuu we kpete ké,

pə taa fei kawaaya.

⁴ Iso nyamnav mayamaŋa

na i seεv kite ke n wakələyi yoo!

⁵ Nyá isayatu təm ke nyá nəŋə yəŋətəyi.

Pəyele acilayatu nyəma kuyəŋətutu ke n krayaa.

⁶ Nyá nəŋə huləŋəna nyá isayatu.

Nyá ntompee kuyuna nyá təm pə taya má.

7 Nyaga pə taaləna luluyv na?
 Yaa n laala pulasi ke ilim nav?
 8 N nuwa Iso layatu tasuyv,
 na n hii layatu ke nyá tike na?

9 N ta tee-tuyv nyəm,
 pácó n ta cekəna pulo
 na pá we-tuyv səkrətuuyv.
 10 Ta taa cəne we nyvñhuləməñ nyəma,
 na akpatəlaa mpa pa tee nyá caa ke səsəəntv tə.
 11 N nyənəyi yem ké Iso lanheesəle təm
 nti i teləsəyi-ñ təpamm na tá nəəsı təyə?

12 Pepe təo ké nyá pááná huuki mpu,
 na n culəyi-tuyv ise?
 13 Iso ké n mənə pááná,
 na n yəyətəyi təmnaa mpe?

14 Yulv u pəsəyi na í wee
 tənəññ yaa í siyisa teu ke Iso.
 15 Paa isətəa tillaa mayamaya Iso feina-weye naani.
 Pəyele isətənyuyv fei tənəññ.
 16 Kacanfanə yulv isayav na acaaluyv
 ηku kv maləna isayatu isu ləm nyəəv tə?

17 Təv, Soopu ke ηkpanññ na má seyeəsi-ñ
 na má keeəsi-ñ nti ma nawa tə.
 18 Nti ləmayasəe nyəma nuwa
 pa caanaa kiñ na pá hólí tə.
 19 Pa tike ke Iso ka hawa tetv,
 kpai tv nəyəl v i ta siti pa hek v.

20 Isayav we isənyəññle taa ké

ι weesuγυ pusi tənaya, haləna ι səm.

Pəyele pa kala ηmakəllu pusi tənaya.

21 Səyontu təm ke pa nukι.

Pa ti caγanau waatu taa ké wakəllu ká tii pa tə.

22 Ι naaki layate ceηəγι-ι,

ιle u teeləγι si ι ká fiti səkrətuγu.

23 Ι pəkəγι təyənaya,

na í nyəmə si səkrətuγu kuyaku taηa-ι.

24 Lanwakəlle na nəγəσεε

pə tuγι-ι səyontu səσəontu ké.

Pə tiiki ι tə ké isu wulau səəlu

pukuyu si ι teeki yooou tə.

25 Pə taya pulu, ι kusa niη si ι makι Isə.

Ι caaki si ι kuləγι Toma təna tu tə.

26 Halι ι hika apalutu si í kulι Isə tə,

na í kenta ι təγι ι kpaluyu

kpusəη nyəηku.

27 Ι kiiwaya na í wena alaafəya.

28 Acalεε kuyəkεε na teesi nsi si taa yəlaa

luwa na sí caa γəkuyu tə, si taa ké ι ká caγa.

29 Ι kaa tasa wenau hikuyu na pə leeli,

pəcó pə kaa tasa-ι lapənav ke tetu tə.

30 Ι kaa fiti səkrətuγu.

Ι we ké isu kəkə nyakuyu tuγu piliηasi tə,

Isə ká woso-ι ι heelim na pə kpiisi-ι.

31 Ye kpetε ke ι tu naani, ι tusa ι təγι.

Mpi tə, kpetε nteγεε ι kasəyaya.

32 Halι pu la mpυ na pəcó pə tala ι səm.

Teitei isu piliηa lanuyu cələm na ká sí tə.

33 I ká wεε ké isu tɔyɔ ηku pa yaa si, lεsεη tɔ,
 ku akaa tɔkɔyɔ na á ta pɔta tɔ.
 Yaa isu ηku pa yaa si, Olifi tɔ ku hεtv luluɔyɔ tɔ.

34 Isayav tɔyaya ká pəsi kaablaya,
 ulena kəkɔ náa nyaya muyullu tɔcayale.

35 Isayavtu ke i haki na í lɔli kulɔmtu nti.
 I lotu taa ké mpi pu tɔsi-i tɔ pə pɔki.

16

Soopu nyəntv

1 Ḿpýgý Soopu cɔwa si:

2 Tam ké ma nuki tɔmnaa panεwε.

Mə təna í ké lanja hεsɔlaa
 mpa pa kɔηna wahala tɔyɔ.

3 Pəlee ké tɔm kpeεε
 nyəntv nti tu su tənaya?
 Pepe tɔɔ ké pááná sita nyá kuvɔcɔtv taa?

4 Ye maa wenna isu mε,
 ma pəsəyi má yɔyɔti mpv tɔtɔyɔ, halı pə tεε mpv.
 Mə tɔm lapa-m pətɔtɔle, na má kpeεti nyuyv.

5 Halı maa kraasa mə apalv,
 na ma kuvɔyɔtv na pə hεεsi mə lanja.

6 Paa maa yɔyɔti yaa ma suma,
 ma wahalanaa kaa su tənaya, yaa pá tu pasv.

7 Hai Isɔ, tɔv,
 nɔɔnɔ n yɔka ma toma na í kpiisi ma tɔyaya təna.

8 Ma cɔlɔ nyɔma caaləyi-m ké.
 Na wei i yasəyi ma isayavtu tɔ,
 í pəsi ma aseeta tv na í kuləyi ma tɔɔ,
 na í kaləyənə-m ma isentaa.

9 Ma kolontu cūlāyi-m ize, na í kpasəyi mpee,
na í tiiki ma tō na práána, na í cəlāyi-m.

10 Yəlaa haawa nəəsi təcəaa, na ma tō,
na prá tūki-m na prá makı ma ləkpaasi.
Pa pəela nəyō ke ma tō.

11 Iso tu-m kutakεεsəη kέ
na í pəti-m asayaa niη taa.

12 Maa we heεsvyυ taa kέ na í pəsi ma laηle.
N kra ma lumaya kέ na í pəli-m,
na í keεsəyəna-m na í tōki nyá nyəmə.

13 Nyá nyəmə anı a tama-m kotaya kέ
na á tūli ma lotu na pətətəle fei,
halı ma kancəlaya kpe ate.

14 A tiiki ma tō kέ isu
yoolu na á tūlāyi-m pōη.

15 Ma suu fələtə takanaa mpa pa kέ layaya wontu
təyō,
na má pilimiyi ate.

16 Wula seesa ma ize kέ na á mūli,
na atətəle səkpetyυ takı ma isəhutu tō.

17 Anı ma ta la mūsəη,
pəcó ma ta sələməna mənəafikito.

18 Hai, tetυ, taa pi-m.
Yele na ma kakiisaya nukı tam.

19 Pə kpayav nəənə tō,
isətənyυ taa kέ ma aseeta tu wεε.
Wei ı cōki-m tō hatoo isətəa kέ ı wεε.

20 Ma taapalaa ná paakəna-m kέ.
Ama Iso kέ ma tekiyina isəlum.

21 Ma caa si nɔɣɔlv í sɛɛna ma tɔɔ,
na Isɔ naaki isu yɔlv lakɔvɔv ɪ taapalv tɔ.
22 Mpi pə tɔɔ tɔ, pa kala ma weesuɣu pusi.
Maa təŋ mpaav ŋku na ma tɛɛ tɔ, kuməlvɔv fɛi.

17

Soopu kvcɔcɔtv tɔtɔ

1 M'p'ɔy'ɔ Soopu tasaa si:
Ma feesih liki. Ma kuyeeŋ tɛŋ na pəlaav taŋa-m.
2 Wɔŋlaa tama-m ké na pá tɔvki-m,
na ma kpisiyi tom ke ahoɔ.
3 Hai, Isɔ səŋ nyá maɣamaɣa ke
ma nɔɣɔ tɔɔ ké huɛ taa.
Ye pə taɣa nyá, ma feina nɔɣɔlv.
4 N kenta pa ləmaɣasɛɛ tɔɔ ké,
n kaa yeɛ si pá kəli.
5 Pa wɛɛ ké isu pa tukuɣu ituule si:
Yɔlv yaa ɪ taapalaa na pá tala ɪ tɔɣɔnaɣa,
na ɪ piya náá taŋ na si niŋ wɔli.
6 Maɣa yəlaa yookina yontu,
na pá tɔvki ma isɛntaa ké ntayama.
7 Wahala wakəla ma isɛntaa,
na má pəsi isu ulɛmɔvɔ.
8 Kusiyisim tɛŋlaa naaki ma wɔsasi,
pa nɔɣɔ taa fɛi kete.
Kɔpama kvləyi asayaa tɔɔ.
9 Tampana tɛŋlv ná kama nyɔvɔv ke ɪ mpaav taa ké.
Na wei ɪ feina kawalaya tɔ, ɪ toŋ sɔsəyi.
10 Ma taapalaa, í kɔɔ mə təna.
Maa naaki mə taa ké ləmaɣasɛɛ tv.

- 11 Ma kuyeyē tēwa, na pə kpeɲna
 təma nna a pələ ma tɔwa tɔ.
 Mpi ma nyuləgi səsəm ke hatoo ma taa tɔ pə
 wakəlaa.
- 12 Mpe pa yaaki ahoɔ ke ilim ké,
 na səkrɛtɔyɔ ɪ nyalaa ɪle,
 pa tɔŋ si pə caa nyaalɔyɔ.
- 13 Atətələ ke ma taŋaa si
 má sɔv má həntɪ tə səkrɛtɔyɔ taa.
- 14 Pəlaav nyagale ma caa,
 sonsompee meɣele ma too na ma kəɣə.
- 15 Ma feina tətɛlle tətɔ,
 na pə tu nii ɪsələ.
- 16 Maa kpeɲna-tɛɣe na má tiina sətaa tɛ,
 na má həntəna mɔsɔyɔ taa.

18

Pilita nyəntv

- ¹ M'p'ógú Suha tv Pilita təma si:
- ² Waatv wei ké í ka su yəɣɔtaɣa,
 na í kraɣa ləmaɣasɛɛ.
 ɪlena tɛ yəɣɔti təm kɔpantv.
- ³ ɪ suma si Soopu í nyəni-tɔyɔ heeŋ suwe?
 Pepe tɔɔ ké ɪ nyənəgi-tɔyɔ kumɛɛməŋ?
- ⁴ Soopu ɪsu n huɣutuɣu lotu ke mpv na pááná tɔ,
 n hɔv si nyá tɔɔ ké pə lɔ tɛtv
 na kɔkraməŋ kpeɪ si na í laɣasi lona na?
- ⁵⁻⁶ ɪsəɣav təyaya taa kəkɔ
 ka tɛ ké na ka nyaləməle mɔki.

7 Isəna i ka təŋaɣana naani tə pu pasa.
 ɪlena i maɣamaɣa i taa layatv náá yele na í hoti.

8 Mpi tə, puluyu taa ké i nəðhe tiiwa,
 na í təŋ kv kpalahuuŋ təə.

9 Katəka ká kra i nəntaaluyv
 na ka ŋmusi náá həkə-i.

10 Puluyu pima ateye,
 na konyəpəm ke i mpaav taa.

11 Səɣəntv səsəəntv kraa-i na paa timpigi,
 na tə təŋəyi-i nəðhəle nəðhəle.

12 Paa i ka ké təŋ tv,
 nyəɣəsi ká lu-i ké na í svv konyəŋ taa.

13 Kvətəŋ isayav təɣə i nantv ke
 pə kraɣav i niŋ na i nəðhe təna tə.

14 Pu ləsi-i na təŋ ke i tə timp
 i caɣana naani tə, na pə pona-i səttaa wulav tə.

15 I təɣaya ta ke i nyəŋka tətə,
 yulv pəsəyi na í svv ka taa.
 Pa ŋmusa ka taa ké kəkə mamacəyəlasi.

16 ɪlena í pəsi isv tuyv səkuyv too
 kv lila na pə yoosina kv pilinasi tə.

17 I hətə ká saali tətə təna taa.
 Nəɣəlv kaa təəsi i təə.

18 Paa ləsi-i nyaaləm taa na í svv səkrətyv taa,
 na pá tv ləsi-i tətə.

19 I kaa yele pəɣaya, yaa ləlvv tv,
 yaa pə kaasi nəɣəlv na i isə ke i təcayale.

20 ɪlim təlule, na pətətule nyəma ká nu

ι wakəlyu təm, na pə susi-weyε watu.

²¹ Isəna kutakeesəη teesi ká teesəna təyole.

Mpa pa ta nyi Isə tə pa lonte nté.

19

Soopu nyəntv

¹ Mpyúyú Soopu cəwa si:

² Pəlee ké í ká heesi-m
kunyəη təyυ na mə kuyəyətutu?

³ Təm naanəwa kele í tema-m kutəyυ,
pə fei-meyε fele si í cəəsəyi-m mpy?

⁴ Ye tampana ma tu lapa isayatu,
ma nyuyυ taa ké pə tēη.

⁵ Isu ι həη mə ti na kalampaani na
í mayasəyi si ma kawalaya kunyəη ke ma təkí tə,

⁶ ama í nyi si Isə kpana-m
ι puluyυ taa, na í təyυ-m kunyəη.

⁷ Ye ma wiiki si pa laki-m mʉsəη,
nəyəlv υ cəəkí.

Na má yaaki si pá waasi-m,
nəyəlv υ seekəna ma təə.

⁸ Isə kaya ma mpaav, maa pəsəyi teev.
I yela-m səkpetuyυ taa, na ma hakəyi.

⁹ Isə kəwa ma hətε yaav,
na í kəəli ma teeli ntenuyu.

¹⁰ Isə wakəla-m pə təna pə taa ké,
na í kpesi ma teelvuyυ isu təyυ, na má sí.

¹¹ Isə pááná səsəəna huuna-m
na í nyənəyi-m ι kolontunaa taa ləlv.

¹² I yuləkulaa kpeka kpentə nəyə na pá kəə ma təə,

na pá siki na pá cəəna-m.

13 Iso hatələna-m ma tɛɛtɔnaa,
na ma asəmaa náá yaaki na pá yeki-m.

14 Ma cəɔ nyəma na ma lulətanaa
ná səə ma təə.

15 Ma təyaya taa muɔlaa na ma təmle nyəma
ná yuyɔ-m na pá nyənəyi-m kraɪ tu.

16 Paa ma yaa ma təmle tu
na má wiina-ɪ, ɪ cəəkɪ-m.

17 Ma lu səŋ ke ma alɔ maɣamaɣa ké.
Ma pəyalaa ná nyəxəsa-m.

18 Pə kpeŋna piya na ye ma kuləyi ɪle si wonjiyi-m.

19 Ma taapalaa kɔpama mpa maa səɔlaa tə,
pa lu-m luyɔ na pá kuləyi ma təə.

20 Ma luna pəcemteɣe.
Ma tɛma taasi təkəŋəkəŋə.

21 Ma taapalaa mɛ, hai, í nyənɪ ma pətəətəle.
Iso tɔna ma təə ké niŋ.

22 Pepe təə ké í tɔyɔ-m kɔnyəŋ ɪsu Iso?
Isəna í tu-m wahala tə, pə ta nu-mɛɣe?

23 Hai, ye ɪsu paa ŋmaawa
ma kuyəɣətɔtɔ tənɛɣe takəlaya taa.

24 ɪsu paa ŋmaa-tɪ na nyəmlɛ ke kɔkramuyɔ təə,
na pá piisi, na tə wɛɛ tam təə, tə taa husi.

25 Ma nyəmə teu si ma təə sɛɛnɔ wɛna
ɪ weesuyɔ.

ɪnɪ ɪ ká yəɣətəna na pə su tənaya ke atɛ cənɛ.

26-27 Paa pə kəɔla ma nantɔ na pá yele muwa tike,
maa ná Iso na ma ɪsəle ké,
ɪ kaa wɛɛ-m muɔɔ.

Mpi ma sɔlaa tɔɔle,
hali pu laki-m lɔŋ.

²⁸ ɪ ká pɔɔsi mə ti si isənaya í ká kuli
ma tɔɔ, na í hiki tɔwaanle na í huɔna-m?

²⁹ ɪ la laakali, na pə taa kɔɔ na layate tala mə
mayamaɣa.

Mpi tɔ, mə kawalaya mɔna səm ké.
ɪ nyi si huɔle taŋa-me.

20

Sofaa nyəntv

¹ Mprúyú Naama tv Sofaa tɔma Soopu si:

² Nyá tɔm wakəla ma laŋle,
ɪlena pu laki-m lɔŋ si má cɔ.

³ Ma nuwa isəna n kaləna-m na ń tuv-m tɔ.
ɪle ma nyəmə kucɔcɔtv ke ma ləmayasɛe taa.

⁴ Ma nyəmə teu si pə kraɣav
hatoo kɔyaŋku Isɔ su yulv ke ate tɔ,

⁵ asayaa akaitv u leeliyi.

Pəyele pa aŋmaala ná we tənyɔsi ké.

⁶ Paa isayav nyuvv ká kuli isəna,
na kv tokiyina isəŋmuntv.

⁷ ɪ tɛsəɣəna ké isu i mayamaɣa i pɔntv.

ɪlena mpa pa naakaya-i tɔ pá pɔɔsəɣi si: ɪ temna-we?

⁸ Isayav saaləɣi yem ké isu toosee.

Pa kaa tasa-i nav.

⁹ Mpa pa naakaya-i tɔ, pa kaa tasa-i nav.

Pəyele i kaa weɛ i lonte taa.

10 Isayau ká mǝhna wɛnav ŋku ɪ ka hikina mʉsɔŋ tɔɔ kʉ nyǝma.

Na kʉnyɔntʉnaa náá watɪ ɪ piya.

11 ɪ ka wɛna ɪfɛpile ké na alaafɔya.

Ama ɪ ká kɛnna pǝ tǝnaya mpʉ na ɪ sʉna púúyó.

12 Isayatu ka wɛ-ɪ lelen ké tǝkʉlʉŋkʉlv.

ɪlena ɪ ŋmɛsɪ-tǝɣɪ ɪ nsǝmle tɛɛ.

13 Na ɪ kisi tǝ lʉv na ɪ ŋmɛsɪ-tǝɣɪ teu,

na tǝ wɛ ɪ tantahaav taa.

14 Ama ɪ tǝɔnaya ŋkɛ ka lelen

ká pǝsɪ paasǝle sɔtv kɛ ɪ lotu taa.

15 ɪ ka lipa lɛlaa wɛnav ŋku tǝ,

ɪsǝ ká caali-ɪ na ɪ tǝ-kʉ na ɪ nǝɔ.

16 Mpi ɪ mʉvkaɣa tǝ pǝ ké paasǝle sɔtv ké,

na ntɪ tu kʉna-ɪ.

17 Isayau kaa tasa nav kɛ naalǝm na tʉŋ

nim mpi pǝ kɛŋ ɪsʉ pusi na lǝŋ tǝ.

18 Wɛnav ŋku ɪ taataa na ɪ konti hanaya na ɪ hiki tǝ,

ɪ kaa tǝɔ-kʉ, ɪ ká mǝhna-kʉɣv.

19 Mpi tǝ, ɪ muyula acamaa na ɪ lǝ-wɛ.

ɪ lɛka pa kutulʉŋ, ɪ ta ŋma-wɛɣɛ paa kʉlvʉmʉɣv.

20 ɪ wɛnav luluɣu ka wɛ sɔɔntʉ.

ɪ kaa pǝsɪ na ɪ kpa pǝ taa pʉlv.

21 Isayau liki pǝ tǝnaya pʉlvʉpʉ u fitiyi.

Ama ɪ lanʉhʉlvʉmle kaa leelina.

22 Hayanaya anaam taa ké lanʉwakǝlle ká tii ɪ tǝɔ,

pǝ tǝna pʉ tʉ-ɪ wahala ké.

23 Waatu wei ɪnɪ ɪ ká liki mpʉ tǝɔ

Tacaa ká tisi ɪ tǝɔ ké ɪ pááná kǝkǝ,

isu teu tǝmpɛɛ, na á yaga-i isu nyǝmá.

24 Ye i fita nyǝǝlɔyɔ maɣamaɣa yooɔ wontu,
nyǝǝlɔyɔ kuɛɛmɔyɔ tǝɔv ke paa tǝna-i na pá yaga-i.

25 I kɛɛsa kǝkǝ nyǝmle nte
tǝ tɔla i tǝnɔyɔ na i hǝǝle tǝ.
Ilena sǝm tii i tǝǝ kǝ kɛkɛpaa.

26 Sǝkɛɛtɔyɔ ke i tɛɛna, na kǝkǝ ŋka nǝǝlɔ
ta lu tǝ ká nyaga i maɣamaɣa.

Ilena ká kɛɛɛna mpi pǝ kaasa i tɛ tǝ.

27 Iɛtǝnɔyɔ í keɛli yɔlɔ inɔ i isayatu tǝǝ,
na tɛtu náá kɔli i tǝǝ.

28 Iɛǝ pááná ká kuu i tǝyaga wɛnau tǝnaya,
a kuyaku wule kǝ isu lum.

29 Iɛǝna Iɛǝ suwa isayalataa si paa tɛɛsǝna tǝǝle.

21

Soopu nyǝntɔ

1 Mǝpǝyǝ Soopu cǝwa si:

2 I ke ŋkɛɛɛɛ ke teu na í nu ma tǝm.

Pǝle pǝ hɛɛsǝǝna ma laɛɛle.

3 Ma kɛɛ mǝ yule,

í yele na ma yǝǝtɔ.

Ye ma tɛma ilɛ mǝ pǝsǝyɔ na í wonji-m.

4 Anɔ pǝ taya yɔlɔ ke ma wiikina.

Ile pɛpɛ tǝǝ kǝ ma suulu kaa tɛ?

5 I nyǝnɔ ma tǝm taa,

pu la-mɛyɛ ha, na í kɛɛ nǝǝsi.

6 Ye ma maɣamaɣa ma hɔv mpi pǝ makǝna-m tǝ
pǝ tǝm, ma laɛɛle wakǝlǝyɔ kǝ na má seliyɔ.

7 Pepe tǝǝ ké Iso yeki na asayaa wena weesuyu na
ton,

haləna pá kpatələyi?

8 Pa luluyv nyəma suvki ton ke pa kin
na pa saalənaa pivki na pá naaki.

9 Pə cayana-weye pa teesi taa ké.

Pa ta nyi səǝntv tǝm.

Pəyele Iso u makı-weye kpatóyó.

10 Pa naan wena alaafəya ké,

na í kraaki teu na í luləyi u hələsəyi.

11 Pa yeki pa piya ké na si kprakəyi
asewa isu heen, na si ηmaaləyəna lanhulvmlə.

12 Pa yooki yontu na akilimanaa,
na saḡkvnəa, na həsi, na pá nukı lelen.

13 Pa yǝləyi ate cəneye mpu,

iləna pá tii atətəle taa na həesvuyv.

14 Pǝcǝ pa tǝḡaya Iso ké si í tee í kaasi-we.

Mpe pa paa feina i luyv nyəntv ke nyəm.

15 Haləna pá tǝḡ si:

Aweye Toma təna tv,

na táá laki-i tǝmlə?

Ye tǝ yaa-i, pə waasi-tuyv we?

16 Pə taya mpe pa tənna pa ti cayana v tǝm.

Asayaa ləmayasəe u kpatəyəna Iso.

17 Anı səḡm u tutiyi-weye tam tam.

Pəyele wahala u wakələyi-we.

Pǝcǝ Iso u mvyi-we na pááná.

18 Yəlaa kooliyina-weye isayavv

si heelim í kraǝa-we isu nyutv yaa mvsuyv kpete.

19 Iso u feləyi isayavv pəyaya ke ka caa isayavv.

Pə taɣa pəyaya ŋkraŋuɣu kɛ
 Iso ká hɔ na cɛcɛ nu pə taa.

20 Pə wɛɛ kɛ si Toma tɛna tu í mu asayaa mpe
 na pááná na pá ná pa wakəlɣu.

21 Ye pa weesin tɛma cənɛ,
 pa piya tɔm u tasəyi-wɛyɛ nav tɔtɔ.

22 Pa kaa nɔki tələyɛ Iso kɛ huɔɣu.

Mpi tɔ, inɪ ɪ huɔkəna isɔtaa tillaa mayamaya.

23-24 Nɔɣɔɔ ɔɛ, pə caya-na-ɪ kɛ

na í tɔki teu, ɪ fɛina nɔɣəsɛɛ,
 u kpatələyi lɔŋ,

na ɪ wɛna tɔnuɣu, haləna ɪ kantəkaya kuyaku.

25 Ama nɔɣɔɔ ná səkəna ɪ nɔɣɔ na ka nyaŋ,
 ɪ ta yɔɔləna kɔpantu natəli.

26 Pa tənaya mpɔ muɔɣu taa kɛ paa həntɪ
 na sonsompeɛ waasi pa tɔtɔ.

27 Ama, ma nyəmá mə taa layatu,

na huwɛɛ nna í huɔki ma tɔtɔ.

28 ɪ pɔɔsəyi si toŋtɔnaa

na asayaa mpe pa tɛɛsi wɛ le?

29 ɪɛ í tá pɔɔsi mpatɔntaa

na í cəkəna mpi pa nawa na pá yɔɣɔti tɔ?

30 Pə kentiɣi isayav tɔtɔ kɛ asaala

kuyaku kɛ, na pə cɔɔɔ-ɪ na Iso pááná.

31 Awe ká pɔɔsəna-m tɔntɛ nte ma tɔŋ tɔ tɔ tɔtɔ?

Na í lɛɛti-m ma isayatu?

32 Paa pona-ɪ tɔpinte kɛ,

na pá fɛŋiɣi ɪ pəlaav tɔtɔ.

33 Yəlaa tɛna tuɣuna caŋa na pá tɔŋəyi

ι waali, na pá kooliyi-ι si: Tεtu ί la-η kaafala.

³⁴ Με ιλε, tòm kpai nyəntu ke ί hεεσəyəna ma lanle.
Mə kucəcətu təna ké kutusutu ké.

22

Ilifasi nyəntu

¹ Μρύγύ Temaη tu Ilifasi cəwa Soopu si:

² Iso u teeləyi yulu si ί waasi-ι.
Ama ye yulu wena nyuytu taa mayasəm, ι təyi ι weeki
teu.

³ Na yulu ί siyisaa yaa ι tewa təkpaataa,
weye pə waasəyi Toma təna tu?

⁴ Pə taya nyá isəsεεε teu təw ké
ι həη nyá ηkpaηyuytu na ί huukəna-η.

⁵ Nyá kawalaya katatəlaya na nyá isayatu
tam nyəntu təw ké Iso həη nyá ηkpaηη.

⁶ Mpi tə, n mukaya nyá teetonaa wontu
ke təloma ke musuη, na pə yeki-weye kpete.

⁷ N pema lom na təyənaya
ke wei lukətu na nyəyəsι ka puwa tə.

⁸ Yulu toη tu na kalampaanι tu
ka tənna tetu, na ί caya tə taa.

⁹ N təyənə leelu ke niη kakpasι, n pεla sulaw niη.

¹⁰ Pə təw ké katəsι tama-η
na səyəntu anaam nάά tuti-η.

¹¹ Səkpetyuytu nyala nyá təw,
nn naana tiili, lom səsəəm lipa-η.

¹² Iso we hatoo isətəa ké na ί tee

isətulɔŋasɪ təə, na ɪ nyənəɣəna sɪ nyəəŋ taa.

13 ɪlena nyaa maɣasəɣɪ sɪ ɪsə tá nyɪ pɔlv.

ɪ kaa pəsɪ na ɪ tɛɛ ɪsəŋmɔntv təə

na ɪ hɔvna-tɔɣv aɛ.

14 ɪsə təŋ ɪsətənvɔv ntompee təə,

na ŋmɔntv taka ɪ təə, ɪ naana tiili.

15 N caa sɪ ń təŋ

asayaa mpaav kɔpənɔvɔv kɛ?

16 Pə tɛma-wɛɣɛ kpiisuɣv kɛ, na pə waatv ta tata,

ɪsɪ lɔm kuukuɣv kolɔŋa tə.

17 Haləna yəlaa mpe pá təŋ

ɪsə Toma təna tv sɪ: Yele-tv təpamm.

Wɛɣɛ n pəsəɣɪ na ń la-tv?

18 Pəyele ɪnɪ ɪ ka haɣasəna pa tɛɛsɪ nyéma kɛ tɔŋ.

ɪsə ɪ pɔna asayaa ləmaɣasɛɛ anəɣɪ poolɔŋ.

19 Yəlaa kɔpama na mpa pa fɛɪ təm tə,

pa na ná pa wakəlvɔv na pá wɔŋ-wɛ.

20 Pə wakəla pa kolontunaa

na kəkə nyaga pa wɛnav.

21 Təv, nyá na ɪsə ɪ ciiki na pə hɛtɪ-ŋ.

Waatv ɪnəɣɪ n ká nu leleŋ.

22 Mv ma kɔsɛɣɛsətv na

ń təkɪ ma təm kɛ nyá lotu taa.

23 Ləsɪ mpi pə ta siɣisi təɣə nyá tɛ,

na ń məli Toma təna tv tɛɛ na ɪ taɣanɪ-ŋ.

24 Lə nyá wɔla kɔpampaŋ kɛ

aɛɣɛ ləv pɛɛ hɛkv taa.

25 ɪlena Toma təna tv pəsɪ nyá wɔla,

na nyá liyitee hōwa.

26 Waatu inəyi i ká pəsi nyá lelen kopan
təlule na n̄ tekəyi-i niŋ.

27 N ká sələməyi-i na í nukɪ,
na n̄ yoosiyi nti n ka yəɔtaa na n̄ su tɔ.

28 Paa ntiyi n suwa, n waaki kέ,
na nyá mpaav hulumɪ.

29 Mpi tɔ, Iso tisiyi kalampaanɪ nyəma kέ.
Ilena í waasəyi wei i pasəyi i ti tɔ.

30 Iso ká waasi wei i ta ke isayav
təɔ i tənəŋŋ weetu tɔɔ.

Paa tasəkəle tu i waasəyi-i kέ.

Si í tɔ tənəŋŋ taa,

ilena pə ya i nyuyu.

23

Soopu nyəntv

1 M̄p̄yú Soopu cəwa si:

2 Nəənɔ tɔ, ma wula pəsa pááná kέ.

Ilena ma wahala náá təkəyi ma feesiŋ.

3 Hai, ye maa nyəmə Iso te,

maa pola i təcəale kέ.

4 Maa hula-i ma tampana.

Mpi tɔ, təmnaa su ma nəɔ taa kέ.

5 Halɪ maa nyəmə nti i cəəkaya-m tɔ

na ma cəkəna nti i heelaya-m tɔ.

6 Ie i ká kaasi i taa toma si i kuləyi ma tɔɔ?

Aai, i ká ke ŋkraŋyɔ kέ na í nu ma kuyəɔtɔtɔ.

7 Ie i ká ná si i kolontu inɪ i

təhəyi tampana, ɪɛna í ná si ɪ təm huulv
ka ɛɛ-m tam təə.

⁸ Paa ma pola ilim təlule, ɪ fɛɪ,
yaa ma məhna pə tətule maa keesiyi-ɪ.

⁹ Paa ma pɛɛkəna ilim ntəyən təə, maa naaki-ɪ.
Yaa ma kɛɛna pə mpətəy təə, ɪ fɛɪ loosuy.

¹⁰ Pəyele ɪ nyəmá mpaav ŋku ma kraɣaa tə.
Paa ɪ maɣasa-m ma lu ké təsoolii, ɪsu wɔla kupaŋ.

¹¹ ɪ nəntaaləy taa ké ma təkaya ma nyəy.
Ma təna ɪ mpaav kɛ mpróyú ma ta heli.

¹² Ma ta lə ɪ nəyɔ taa kəsəsutv.
Ma pɛta ma təyi ɪ luyv nyəntv taa ké.

¹³ Ama ye ɪ tv ntiyi ɪ taa,
u yeki-ti. Nti ɪ səɔlaa tə ntəyi ɪ laki.

¹⁴ Nti ɪ ka suwa ma təə təyɔ ɪ laki-m,
ɪ ká su lentənaa kɛ mpv tətə.

¹⁵ Pə təə ké ma apalv leki ɪsə kiŋ.
Ye ma kraɣa hɔwɛɛ ɪɛ səyəntv kraaki-m.

¹⁶ ɪsə Toma təna tv yəkəna ma apalv
na í tv-m səyəntv səsəntv.

¹⁷ Mpi tə, pə taya səkpetuyv ŋku kv waasa ma təə tə,
ŋku kv wakələna-m.

24

Soopu nyəntv tətə

¹ Mpróyú Soopu tasaa si:
Pepe təə ké ɪsə Toma təna tv ta su kuyaku
ŋku ɪ nyəntaa ká na-ɪ na í huəkəna tə?

² Pəyele yəlaa tuusiyi pa tətə toosi,
na lɛlaa náá tiikiyi kaləkəy kvŋmuləy.

³ Pa leekəyi sulav ke i kpaŋaɣa,
na pá kpaɣa leelu nav ke tɔlɔma.

⁴ Uena pá suliyi kunyɔntɔnaa ke mpaav taa,
na pá yəkəyi-we na pá tusiyi.
Na pá caaləyi-we si pá ŋmeləyi.

⁵ Pa pəsa isi taale kpaŋasi ke nyutu taa ké.
Tanaŋ ahula ke pa lukɪ na pá puki
pa piya tɔɣɔnaɣa pɛekuyv ke wɔlaɣa tetv nti tɔ taa fei
caɣav tɔ.

⁶ Tetelatv taale taa ké pa kuŋ.
Uena pá kunti isayav tuŋ wei pa yaa si leseŋnaa tɔ.

⁷ Pa həntəyi ahoo ke kpete ké, kutakəm fei.
Pa feina sayatanaa ke saa wei watv kpaaki tɔ.

⁸ Tɛv nukɪ-weɣe pulasi taa ké.
Təsvɔle fei.
Uena pá cɔsəɣəna kəkpaŋməŋ.

⁹ Pa kɔələyi sulav ke həla tɔɔ,
na pá leeki-i na toŋ.

Uena pá kpaəkəyi kunyɔntɔnaa tokonaa ke tɔlɔma.

¹⁰ Pə waali uena pá tv-weɣe tɔnte ke kpete, wontu fei.
Na pá sukəyi-weɣe tɔɣɔnaɣa ke nyɔɣasi.

¹¹ Pa mɔləyi tɔyv ŋku pa yaa si Olifi tɔ kv pee nim,
na pá nyaasəyi tɔyv ŋku pa yaa si leseŋ tɔ kv pee lɔm
na lɔkətv.

¹² Acalee taa yəlaa mpa pə kɔwa
na mpa pa caaki səpv tɔ,
pa mɔləyi na pá maki kapusi na pá pɛəkəyi si pá
waasi-we.
Ama Taca naa paasəɣəna acaalətv nti.

13 Lempa ná kέ mpa paa caaki nyaaləm tə.
Ani pa ta nyi Isə mpaan,
pəcə paa tu təhəyi-i.

14 Tefemle ke yulukulv kuləyi
na í kú wahala tu na konyəntv,
na ahoo yu, ilena í tee ηmuləm.

15 Apalv wasanjalı feñiyi səkrətyu taa kέ,
na í takəyi i isəntə kέ pəcekəle
na í təη si: Nəyəl v kaa na-m.

16 Ahoo ke ηmulv yəkəyi kutuluγu na í ηmulı.
Ilim taa, ilena í təkı i təyi i te.
I ta nyi isəna nyaaləm wee tə.

17 Paa tanaη ηku kv kέ mpeye səm səkrətyu kέ.
Mpi tə, pa nukı pə səyəntv səsəntv.

18 Isayav wee kέ isu ləm teekuyəna kaawulaya tə.
I təcayale kέ mpusi nyənte ke tetv taa kέ,
i kaa tasa tuη wei pa yaa
si ləseηnaa tə i taale mpaav kέ təηyυ.

19 Teitei isu wulaya
na hanaya nyəkuyv tev təmpree ləm tə.
Mpyúy atətəle teekəna isayav.

20 I too kululv ká səə i təə.
Pa kaa ηmaa i hətə ke tiili.
Ile pə pəla isayav nté isu tyυ.

21 Mpi tə, i tyυi wahala ke kaalulaya kέ,
na í kisiyi kuranv lapv ke leelu.

22 Aai, Isə toη təə,
i yeki kέ na musəηtənaa weesiη tayaləyi.
Pa tayanəyi pa nəəhəe təə kέ səηyυ,
pəyele pa taa teeləyi weesuyυ.

23 Iso yeki na pá cawana pa ti.

Ama i fenjiyi pa tonte taa.

24 Laasaya tɔɔ ké yɔlaa

mpɛ pa sɛnɛgi, ɔlɛna pɔ saali.

Na pá kpili nyɔɔɛ, ɛsu tɔɔɔ hɛtɔɔɔ wɔɔɔ tɔ.

Na pá lontili, ɛsu pa setɔɔɔ lɔɔɔ tɔ.

25 Awe ka kɛɛsɛna-m si pɔ taya mpɔ?

Awe ká pɛsi ma tɔm kɛ kɛɛɛ?

25

Pilita nyɔntɔ

1 Mɔpɔyɔ Suha tɔ Pilita cɔwa Soopu si:

2 Iso kɛɛ tɔɔ sɔsɔɔɔ sɔɔɔntɔ nyɔɔ tɔ.

I haaki hɛɛsɔɔ na toma ké hatoo ɛsɔta.

3 Awe pɛsɛgi na í kala i samaa?

Yaa awe u naakɛna i nyaalɛm?

4 Yɔɔ kaa pɛsi na í siyisi

yaa í wɛɛ Iso tɛnaɔɔ.

5 Paa ɛsɔtɔ maɔamaya, yaa

ɛsɔtulɔɔsi, si fɛi Iso tɛnaɔɔ.

6 Kacɔɔfana yɔɔ pɔyaya

ɔka ká wɛ ɛsu atantaaliya tɔ?

26

Soopu nyɔntɔ

1 Mɔpɔyɔle Soopu cɔwa si:

2 Pɔwɛ! Ama n nyɔmá ɛcam sɛnɔɔ,

n nyɔmá wei i fɛina toma tɔ i tem.

3 Ama n nyɔmá lɛmaɔasɛɛ fɛi tɔ kɛ layatɔ

tasuyv, na í hvləyi nyəm səsəəm.

⁴ Aweye n yəgətəyi təmnaa mpe?

Na awe tu tvna-təyi nyá taa?

Isə toŋ ke pə tənə pə tə

⁵ Sətəa seliyi pa təcəyalə taa ké hatoo ləm tē.

⁶ Mpi tə, Isə naaki atətələ taa ké təcəicēi.

Pəyele pə keela púyó səsəəv ŋku kv tə ké,
pvlv tá kenti-i.

⁷ Inu i pəna isətənyv ke yem taa,
na í susi antulinya ke kpete taa.

⁸ Inu i haγasəna tev lvm ke isəŋmuntv taa
na tó lá yvŋ, pəcó tə kaa ya.

⁹ Inu i takəyəna i kumte tə
ké isəŋmuntv isu saalaya.

¹⁰ I pu ŋmaalaya ke teŋku tə,
na í cə na í ta.

Haləna pə suna səkpetvyv na nyaaləm pə tənaya.

¹¹ Ye Isə holaa, səgəntv kpaaki
isətənyv akelenaa ké na pá seliyi.

¹² I toŋ ke i selisiyina teŋku.

Uena í wakəli isəcav na i layatv.

¹³ I feesŋ keela isətənyv tə.

Uena i nin náá tvli tvm səsə wei i seekaya tə.

¹⁴ Pə tənaya mpv i təma nyaləmlə nté,

na tó nuki a taŋ ke pəcə pəcə.

Ue awe ká pəsə i toŋ kəkəte səsəəle ke nuw?

27

Soopu nyəntv tətə

1 Μπουυλε Soopu κραγα ι kunyɔwiina si:

2 Ma tuukina weesuɣu tu Iso Toma tɛna tu.

Wei ι πεηι-m tampana, na í wakɛlɛɣi ma lanje tɔ.

3 Ye ma weesuɣu kaasaa,

na Iso feesih we ma muna tee.

4 Ma ntompee kaa yɔɣɔti isayatu.

Pɛyele ma nsɛmle kaa lɛsi pɔpɔtu tɔm natɛli.

5 Mpusi í polo pooluh, na mpi maa ha-meɣe
tampana tɔ.

Halɛna ma sɛm, ma kaa kisi hulɔɣu si ma feina taali.

6 Ma tɔka ma tampana kɛ, ma kaa yele.

Pɛyele ma kuyeeh tɔm fei-m feele ke ma taa.

7 Pɔ pɛsi ma kolontu ke isayau,

na pɔ pɛsi ma tɔɔ kullu ke wei ι feina tampana tɔ.

8 Ye Iso tama isayau tomle

na í lɛsi ι weesuɣu,

pepeɣe ι tasɛɣi teeɔɣu?

9 Ye lanwakɛlle maɣana-ι Iso kaa nu ι wula.

10 Pu wee si Toma tɛna tu ke

ι lanje í heena na í sɛlɛmɛɣi-ι tam.

11 Maa seɣesi-meɣe Iso mpaah tɔm

ma kaa ηmesi-meɣe mpi pɔ pɔle Toma tɛna tu towa
tɔ.

12 Ama pa tɛna pa nyɛmá nti tɔ wee tɔ.

Ile pepe tɔɔ kɛ pa yɔɣɔtɛɣi tɔm kpete nyɛntu?

Kawaaya ηka kaa leeliyi tɔ

13 Mpi Iso Toma tɛna tu suwa si yulu isayau tete,

na musuntu kpancoou tɔɣɔle si:

14 Ye ι piya hukaa, yoou ká kuna-we.

Pəyele təyənaxa kaa tala pa piya piya.
 15 Yulokusəku ká kəna mpa pu səə tə,
 pa leelaa kaa wii-wε.

16 Ye ι kaawa liyitee isu kanyəηa,
 na wontu isu afəla.
 17 Siyisilu ka suuna-tι,
 na yulə kupaη nάά təyə ι liyitee.

18 I təyaxa wε ké isu huu huukuɣu tə,
 yaa isu taηlɔ sikuɣu cokəle tə.

19 I hantɣu waatu, ι ké liyitee tu.
 Ama ι ká feη tə, á moka yem.

20 Lanwakəlle tutiyi-ι ké isu lɔm,
 na kacuculaxa nάά kraɣa-ι ahoə taa.

21 Ilim təhule heelim ləsəyənə-ι
 ι təcaɣale na toη, na pə keli na pə tɛena.

22 Pa təkki-ι nyəmá ké na pətətəle fei,
 na í kaasəyi ι ti si í se.

23 Uena ι nalaa krasəyi amukəη ke ι təm,
 na pá huləyi kacɣulasι.

28

Ləmagasεε ké Iso kucəəv

1 Tə nyəmá liyitee nyəyətə təhulle,
 na timpi pa nyaaləyi wola tə.

2 Tətə tεε ké pá ləsəyi nyəyəlɔy.
 Uena pá ləsi kusεεmuɣu ke pələ taa.

3 Nyəyətə hullaa pukina fətəla ké
 na pá pεeki timpi timpi kəla
 luməη təyə pεε wena a ηmela atətəle taa tə.

⁴ Pa huliyi púúyú ké na pá hatə̀ləna yə̀laa tə̀caɣale.
 Nə̀əhɛɛ kpisiyi sənau,
 ɪləna pə̀ susi-wɛɣɛ yem taa, na pə̀ fiisiyi-wɛ.

⁵ Tɛtu nti tə̀ tə̀ pa halə̀ɣi tə̀ɣənaya tə̀
 pə̀ caɣa ké ɪsu kəkə̀ pə̀sa-tə̀ɣi krentələsi
 ké tə̀ kite tɛɛ.

⁶ Timpi tɛtu nti tə̀ pɛɛ wɛɛ tə̀ɣə̀ pa hikiyi
 liyitee pələ̀ nte tə̀ wɛ pooku tələ̀ tə̀, na wɔla mɔlum.

⁷ Cólóv ta nyi púúyú ŋku kv mpaav.
 Pə̀yele yepɛleku tá loosi-kó.

⁸ Taale wontuɣu aka nə̀ɣə̀lv,
 yaa tə̀ɣələɣa ta tə̀ŋta-kv.

⁹ Yɔlv paasi tɔna kvkramvɣv ke niŋ,
 halə̀na í kɛsə̀ɣi pə̀əŋ na ɪ kila tɛɛ,
 na í pə̀sə̀ɣi-ɪ krentələsi.

¹⁰ Na í huliyi kvkramvɣv taa ké pə̀əŋ,
 na í naaki kv taa kvpampam na ɪ ɪsə̀pələ.

¹¹ Na í təkı lvm təkpentenaa ké akɔla,
 na í pukina mpi pə̀ ŋməlaa tə̀ɣə̀ nyaaləm taa.

¹² ɪlɛ lɛɣɛ lə̀mɔɣasɛɛ ná wɛɛ?
 Nyəm tə̀caɣale ké le?

¹³ Yɔlv ná tá nyi pə̀ teu.

Pə̀yele pə̀ tu fɛi yə̀laa tɛtu taa.

¹⁴ Púúyú anaam si: Lə̀mɔɣasɛɛ fɛi ma taa.
 Tɛŋku si: Lə̀mɔɣasɛɛ fɛi ma cɔlv.

¹⁵ Paa yakı-yɛ na wɔla yaa liyitee.

¹⁶ Pə̀yele paa laɣasə̀ɣə̀na-yɛ
 na Ofii tɛtu wɔla, yaa liyitee pɛɛ
 kvkɛɛtɛɛ na pooku nyə̀na.

17 Pa kaa keesəna-ye na kraləpa yaa wola.
Pəyele pa kaa pəsi na pá layasi-ye
na wola kəpampan həyaya.

18 Paa keesəyana ləmayasəe ke
pəyolasi, yaa kraləpa nyininyini.
A kəla teu ke lutu pee nna a wə liyitee tə.

19 Itiyopii liyitee pələ nte tə wə
Kasasaŋa tə tə ta haŋna-ye.
Pəyele wola kəpampan mayamaɣa u keesəyana-ye.

20 Ue leye ləmayasəe ná lukəna?
Yaa nyəm təcaɣale ke le?

21 Ləmayasəe ŋmela weesuɣu nyəm tənaya,
sumasi u loosiɣi-ye.

22 Səm na púyú səsəŋku pa tən si:
Tə nu pa yəyətəɣi a təm ke kənu ké.

23 Iso tike nyəmna a mpaav na a təcaɣale.

24 Mpi tə, i naaki ké na pá tala tetu tənaya.
Pəyele i cekəna pə tənə mpi pə wəe tə.

25 Waatu wei i towa heelim ke
təŋ, na í pu tənku tənasi tə.

26 I su teu ke ku waatənaa na ku lona,
na í hee mpaav ke teu nyəyəsuyu na ku calanaa.

27 Waatu inəyi i nawa ləmayasəe na í mayasi-ye,
na í su a kite na í sa-ye.

28 Tənaya i suwa yəlaa si:
Ləmayasəe nté Tacaɣa Iso nyamnav,
na isayatu yepu nté nyəm.

29

Soopu təm kantəkaya nyəntu

1 M'púyú Soopu kraɣa i konyəwiina si:

2 Pepe mələyəna-m isu too ilə,
 saa wei Tacaa feŋaya ma təə,
 3 na ı fətəla muyi ma nyuyv taa tə.
 Ma təŋayana ı nyaaləm ke ahoo ké.

4 Ye pu mələyana-m ma wule taa,
 isu waatv wei Isə yaakaya-m ı taaralv,
 na í feŋiyi ma təyaya təə tə.

5 Toma təna tv ka we ma kiŋ,
 na ma piya tv-m hekv.

6 Naaləm ka tələna-m ké təhə,
 na nim kpeŋ pə tənyaasəle ke kvkramuyv təə.

7 Waatv wei ma lukı nənəyə tee sı,
 ma cakı ıcate səsaa təcayalə tə.

8 Ye pa na-m, ifepiya ná heləyi ké,
 na kvkpatəlaa náá kuləyi na pá səŋəyi.

9 Kupaalaa na suŋaya yəyətaya,
 na pá kraaki nəəsı.

10 Awulaa maɣamaya ná suŋaya ké,
 na pa nsəma matəna pa tantahaan.

11 Mpa pa nukaya ma təm tə, pa yaakaya-m lelen
 nulv ké.

Mpa pa naakaya-m tə, pa ləsəyi ma aseeta.

12 Mpi tə, ye konyəntv wiiki ma waasəyi-ı ké.
 Ma səŋna sulav wei ı feina paasənlv tə.

13 Mpa pa caakı səpv tə,
 pa kooliyi-m kvpantv ké,
 na má heesəyi leelaa lanja.

14 Siyisuyu ke ma suuwa isu toko,
 na tampana tənyuyv, isu capa na kahuka.

15 Maa wεε ké isu yolum isəle.

Maa wεε isu kaakalaya nəhəle.

16 Mayale kunyontunaa caa.

Ma paasəyənə mpa ma ta nyi tə, pa təm ke teu.

17 Ma yəkəyi asayaa tamasi,

na má wəyəsəyi təyənaya ke pa kela taa.

18 Ma tənaya si maa kpatəli ké təkukukuku.

Maa si ma tantε taa isu sumaya.

19 Ma wεε ké isu tuyv ηku ku lila kama lum taa,

na cəlv niyitiyi ku piliyası ke ahoo tə.

20 Ma teeli ká wεε tam ké i kaa si,

na ma toma isu təv ηku ku nyəv teu tə.

21 Yəlaa nukaya ma təm ké,

na pá tanjaa na pá muyi ma layatv tasuyv na pá suma.

22 Pa nukaya ma təm ké pa tənaya.

Ye ma tεma yəyətuyv nəyəlv u cəvki natəli.

23 Yəlaa tanjaya-m ké, na pá haawa

nəvsi isu pa tanjuyv teu tə.

24 Ma muyvlayana-wεyε, ile paa tuyvna.

Pəyele paa pəsəyi na pá wakəli ma isentaa hetuyv.

25 Maa kena pa nyuyv tv,

na má hvləyi-wεyε mpaav ηku paa təy tə,

na má wε isu wulav ke i kpekəle yəlaa taa.

Ma hεesaya lanwakəlle nyəma lanja.

30

Soopu təm kantəkaya nyəntv tətə

1 Μρύγύ Soopu tasaa sı:

Ama nəvəv ile,

piya wonjixina-m.

Paa nyaŋna ma kpatəlaya.
 Pəyele pa caanaa taa tala si,
 má tv-weyε hasi nsi si fenjiyi ma kaləkəŋ tə si taa.
² Pəpəye pa toŋ waasəyi?
 Anɪ pa kaa tu pəsi na pá kpatəli.

³ Nyəŋsi, na laŋyυ pu-wε,
 na pá te taasi, na pá seeki lona nna pə kpiisa
 too ləŋ na a wulaa tə, a taa.
⁴ Pa kpesəyi tuusi hatv ke hotisi kila.
 Pa təŋəŋaya nté pa te tiikasɪ nasəli si lila.

⁵ Pa təŋəŋəyi-wεye yəlaa taa,
 na kokoole, isu ŋmulaa.
⁶ Pa təcaɣale nté tətəka səsəŋna kütəmiŋ tεε,
 na pεε tεε, na kəkraməŋ pəŋ taa.
⁷ Səwa hotisi tεε ké pa mawa tətɪm tətɪm,
 na yəlaa nukɪ pa wula.
⁸ Pa ké tətəlataa, na nyəŋ feinaa,
 na pá təŋəŋəyi-wεye tətɪ taa.

⁹ Nəŋəŋə maya pa cakəna, na pá yookina-m yontu.
¹⁰ Pa taa kraakəna-m na pá haaki-m siyile,
 halɪ pá təkɪ-m ntayama.
¹¹ Isə pasa-m na í məŋna-m atε.
 Ilɛna pá kpisi pa ti kraav, na pá nyəŋəyi-m yem.

¹² Ma ntəŋəŋ təə ké pa kuləyi.
 Pa tyyv-m katəsi si pá pətɪ-m na pá pεəkəyi
 mpaav si pá hiki-m na pá wakəli-m.
¹³ Pa təkə ma mpaav na pá lukɪ
 ma wakələyυ. Nəŋəlv u səŋna-wε.
¹⁴ Pa tapayə isu púyú səsəv ke pa sɪvnaa,

na pá kpetələyi təmaɣa tampana təɔ.

15 Səɣəntu kraaki-m ké na pá kpiisi
ma teeli isu heelim.
Ma nyɔɣu ɣaɣu ńa salaa, isu isəŋmuntɔ.

16 Nɔɔnɔɔ ma weesuɣu caaki luw ké,
ma wɛ wahala kuyeyɛ taa.

17 Pə sáləyí ma muwa taa ké,
pa ahoɔ máá heesəyi wɔsasi.

18 Iso kra ma toko taa na toma,
na i ləla ma caɣa luɣu tɛɛ.

19 I ləɣə-m afəla taa.
Ma pəsa tɔlɔma na muɔɣu.

20 Iso ma yaaki-ŋ, nn saŋ cəɔ.
Pəyele n səŋa ma kəŋkəŋ taa,
nn tu nyənəyi-m.

21 N tɔyi-m kunyɔŋ na pətɔtələ fei,
n cɔsəyi-m na nyá tɔŋ.

22 N yelaa na heelim sɔsɔm kraɣa-m.
N yelaa na ma seliyi kacuculaya sɔsaya taa.

23 Ma nyəmə teu si səm tɛɣe ń pukina-m.
Weesiŋ nyəma təpote nté.

24 Ye yɔlv caaki lepu, u tekəyi niŋ?
Wei i wɛ wahala taa tɔ,
u wiiki na í yaa si pá səna-i?

25 Ma wiikaɣa wahala nyəma təɔ ké,
na má wɛna kunyɔntɔnaa pətɔtələ.

26 Təcaɣanaw, na nyaaləm ke maa taŋaa.
Ilena səkpetuɣu na wahala náá maɣana-m.

27 Wahala kuyeyi tutuyu-m ké,
na ma laakali pəsəyi kutamsa.

28 Ye ma təŋ səkrətuyv, nəyɔlv u heesəyi ma lanje.
Ye ma səŋa samaa taa wula ké.

29 Ma pəsa isu taale hasi taapalv ké,
yaa taataanaa camna.

30 Ma tənuyv piliyi ké,
na kó litiyi. Pə sáləyi ma mɔwa taa, na á wɔləyi.

31 Ma saŋkv pəsa səm nyəŋ ké,
na ma həlaya náá hɔləyi səm yontu.

31

Soopu kantəkaya nyəntv tətə

1 Ma su ma təyi nəyɔ na tuunav si,
má taa nyəni pɛelɔ nəyɔlv na má nyuli-i.

2 Ye pə taya mpv, ma feina kpancoou,
yaa ma paa nyəm napəli.

Maa təŋ si Toma təna tv í tilina-m na isətaa?

3 Kutakɛɛsəŋ ke pə wakələyi,
na wahala náá mayana wakəllaa.

4 Iso nyəmá ma mpaan na ma təntɛ təna.

5 Ma ta tɔ mpaav kɔlɔluyv taa.
Pəyele ma ta la acilayav natəli.

6 Iso mayas-i-m na nyá mayasəlaya kusiŋisaya.
N ká ná si ma ta wakəli tiili.

7 Ye ma yela mpaav kusiŋisuyv,
yaa ma isɛ yelaa na má nyuli ma lotu taa,
na má pilisi ma ti na isayav natəli.

8 Uɛ nəyɔlv í təyɔ ma kɔhaləm
na pá kɛsɛ mpi ma səwa tɔ.

9 Ye ma nyula lelv alv,
yaa ma tu cenja alv ke ma tɔɔntɔle nɔnɔɔ tɛɛ.

10 Ue ma nyɔŋ í pəsi nɔɔlv tɔmle tv,
na paa apalv wei í lana-ı isəna ı caaki tɔ.

11 Pə taɣa pulv,
mpv ını pə ké acaalətv səsəontv ké.
Pə weɛ sı paa hɔlv wei, í hɔ pə latv ŋkraŋɔɣv.

12 Ye ısu maa lapa mpv ma ısaɣatv ka pəsa kəkə ké
na ká nyaya ma wɛnav təna.

13 Ye ısu ma nyəna ma tɔmle tv apalv yaa
alvnyəŋ ke yem ké hɔlv taa, na má tá ha-ı tampana.

14 Ue waatv wei Iso ká kɔɔ feŋuyv na í pəsı-m tɔ,
wentiyi maa cɔ?

15 Mpi tɔ, Iso kulvm wei ını
ı lapa-m ma too lotv taa tɔ,
ını ı lapəna pelev tɔtɔ.

16 Ma ta pɛ acamaa ke mpi pa nyuləyi tɔ.
Pəyele ma ta yelev na leelv ıse nyəŋ.

17 Ma ta tɔɔta ma mvtiya
ke ma tike na má pé sulav.

18 Hatoo ma pəcaatv ke ma na sulav tə puwa,
ısu ylv na ı caa.
Ma paasəɣəna leelv ke too ı hɔɔv tɛɛ ké.

19 Ye ma nawa nɔɔlv na í cɔɔki,
na í feina wontv,

yaa kɔnyəntv laŋa kvtakvɔv,
20 ma haaki-ı ma heeŋ hvntv kunti ké,
na í takı na pə haŋı-ı na í seɛ-m.

21 Ye isu tɔm huɔlaa sɛna-m
na mǎ nyaasi sulav nɔɔɔɔɔɔ,

22 ile pɔ kpeesi ma ŋkpalɔŋa

ke ma asɛŋkpeku tɔɔ, na kǎ pɛli ma ŋkuluŋa taa.

23 Mpi tɔ, ma nyaŋna Iso mpusi kɛ,
maa pɛsɛɣi na ma sɛŋ.

Ma feina ma tɛɣi Iso sɔsɔɔntu kin.

24 Ma ta tu ma naani ke wɔla tɔɔ.

Pɛyele ma ta pɛti ma tɛɣi liyitee nyɛɔɔɔɔɔɔ.

25 Pɛ taɣa ma wɛnav sɔsɔɔm

yaa mpi ma hikaa tɛɣɔ ma tu naani.

26 Ye ma nawa ilim na pɛ nyaalɛm teu,

na mǎ nyɛni isɔtu, na ilɛ i tɛɛkɛna i canɛm.

27 Pɔ puɣusi-m ma lotu taa

na mǎ nyɛni-wɛ, isu Iso, yaa mǎ sɛɛ-wɛ.

28 Ye ma lapa mpɔ, pɛ kɛ isayatu sɔsɔɔntu kɛ,

pɛ mɔna huɔlaa i tu-m salɛka.

Mpi tɔ, ma lu Iso waalɛɣi.

29 Ma lanɔle ta heena ma kolontu wahala.

Pɛyele ma ta ŋmaalɛna i kɔnyɛntɔɔɔɔɔɔ nte tɔ maɣana-
i tɔ.

30 Ma ta tisi si ma nsɛmlɛ i sɛlɛmi

ma kolontu inɛ i sɛm na tɔ pɛnti.

31 Ma tɛyaya nyɛma yɔɔɔtɛɣi si

nɔɔɔɔɔɔ fei wei i ta tɛɣɔ ma tɛɣɛ nantɔ na i nyɛɔɔɔɔ tɔ.

32 Mɔɔɔ u hɛntɛɣi awalɛ kɛ ma tɛ.

Ma tɔlɛɣi ma nɔnɔɔɔ ke mpatɔntu kɛ.

33 Ma ta ŋmesi ma kawalaya, isu lelɛ lakɔɔɔ tɔ.

Yaa mǎ kisi ma tasɛkɛle tisuyɔ.

34 Ma ta nyana samaa, yaa yɛlaa kɔtɔɔɔ

na má su na má yele nənəγə ke təηnav.

³⁵ Hai, awe hikiyi-m wei ɪ ká nuna-m tə?

Ma kantəkaya kuyəγətutu ntə.

Toma təna tu í cə-m na í holi-m nti
ma kolontu ηmaawa ma tə tə.

³⁶ Maa te ma nyuyv ke ma kolontu kəηmanjmaatu
ntəyi,

isu ntenuyu, na má layali-təyi ma asəηkpekij tə.

³⁷ Maa heeli Iso ké ma kulapəle təna təm

na má polo ɪ kij təkaa, isu awulumpu.

³⁸ Ye ma taale wiiki si pə ləeti-m

na tə taa awasa pələyi isəlvəm.

³⁹ Ye ma təγə a kuləlvəm ke faalaa,

na má muyuli a nyəma kəpəma.

⁴⁰ Ile ma kvtutuum í yele nyəv,

na səwa na nyutu isayatu ləeti.

Soopu kuyəγətutu tənaya ntə.

ILIHU KUYƏγƏTUTU

(Titite 32–37)

32

¹ Mpyó Ulfasi na Pilita na Sofaa, pa yela Soopu ke cəv ke timpɪ ɪ nyənəyi ɪ təyi yulo kəpəη tə. ² Ntəna pááná haη Ilihu, wei ɪ ké Pusi kpekəle tu Lam luluyv tu Palakeli pəyalv tə. Mpi tə, Soopu təη si Iso nyənəyi inəyi siyisilu. ³ Pə kaasi ɪ taa haηna ɪ taapalaa tooso ké. Mpi pə tə pa ta pəsi na pá cə Soopu ke natəli tə. Paa na mpv, pa kú ɪ təm. ⁴ Ilihu ka kəna ɪ taapalaa taa səkpelu. Pə tə ké ɪ suma na pə təkəna-ɪ yəγətaya. ⁵ ɪ

kōma na í ná si apalaa tooso iní i lanja kucəcətu, ilena
pááná haní-i səsəm.

Ilihu hvləyi i kucəcətu kvtoluyu

⁶ Μρύγύ Ilihu tōma si:

Μεγε səsaa

na maγa pəyaya təγə ma selaya si,

má taa huli-meγε ma nyəmto səsəntu.

⁷ Κυκραtəlaa na mpa pa puσι təwa tə,

mpeγε pə wεε si pá seγeσι ləmaγasee təm.

⁸ Təm tampana təə, feesuγu ηku kv ké

Toma təna to nyəηku tə, ηku kv wena yulə taa

na kú haaki-i nyəm.

⁹ Pə taya puσι paγale tγyona yulə ke ləmaγasee.

Pəyele pə taya kvκραtəlaa tike nyəmna kusiyisim.

¹⁰ Pə təə ké ma təη si, í ke ηkraηη

na má tətə, má kilisi-meγε ma nyəm təm.

¹¹ Má kema ηkraηyγu ke mə ləmaγasee taa,

ilə maa tanaa ké si,

mə kvγəγətutu í tε.

Haləna í tε mə təm maγasγu ke teu ke hatoo mə lotu
taa.

¹² Ma nu mə təm ke teu ké.

Ama nəγəlv ta kəli Soopu na təm.

Pəyele nəγəlv ta pəsi na í cə Soopu kvγəγətutu.

¹³ I taa tə si:

Tə hika ləmaγasee.

Isə tike ka kələna-i, pə taya yulə.

¹⁴ Pə taya maγa Soopu yəγətəa,

ilə ma kaa cə-i mə kvγəγətutu.

15 Səyəntu kpa-me, í laŋa kuyəyətutu,
u tasəyi cəv.

16 Maa taŋaa ké isu í ká yəyəti.

Ama í suma yem na í kpisi cəv.

17 Ue maa cə na má huli-mege
nti ma huuki tə.

18 Təm su ma lotu ké,
na feesuyu caaləyi-m si má yəyəti.

19 Təm kraaki ma taa, isu pa suukuyu solum ke
pə hulun kufan taa, na pə caa pə yas-i tə.

20 Maa kuli ma nəyə ké, na má yəyəti,
na má cə, ilena pəcə pə heena-m.

21 Ma kaa seena nəyəlɔ tə,
yaa má cesi mə taa nəyəlɔ.

22 Pə taŋa pulu, ma ta nyi cesuyu.

Ye ma tu lapa mpv,
ma ŋmalu ká kəli-m ləŋ ké.

33

Iihu kuyəyətutu tətə

1 M'p'ógó Iihu tasaa si:
Pənentə Soopu ke ŋkraŋŋ, na í nu ma kuyəyətutu.

2 Nəənəə ma kuliyi ma nəyə,
na ma nsəmle yəyəti.

3 Hatoo ma lotu taa siyisuyu təm ke maa yəyəti.
Tampana siyisiyi tike ke ma nəyə ká yəyəti.

4 Iso Toma təna tɔ feesuyu ŋmana-m,
na kó haaki-m weesuyu.

5 Ye n pəsəyi n cə-m,
taŋani nyá ti na má na-ŋ tə suli.

6 Iso nyənəyi ma na-ŋ ké kulom ké,

cuγv tətəγə pa ηmana má.

⁷ Mpu tə, taa nu ma səγəntv na pé liyiti-η
na ma səsəəntv kəli-η.

⁸ Soopu yəγəta ma ηkraηη taa,
na má nu ι nəγə si:

⁹ Ma we tənəηη ké, ma ta la kawalaya,
yaa isayətv natəli ke paa pəcə.

¹⁰ Paa na mpv, Iso hikiyi timpi ι ká kaləna-m
na í nyəni-m ι kolontu tə.

¹¹ I kayətəyi-m na í feηiyi
ma təntə təna taa.

¹² Soopu, η feina tampana.

Mpi tə, Iso kəla yvlv təcayacaya ké.

¹³ Pepe təə ké n caa n yoonə Iso?

Mpi tə, yvlv u pəsəyi na í cə ι kvγəγətv təna.

¹⁴ Wulee Iso yəγətəγəna yaasi ləlv ké.

Iləna wulee í yəγətəna ləlv.

Paa na mpv yəlaa u laki laakali.

¹⁵ Waətv wei yəlaa həntəyi ahoə,

na pá too isu pa səpa təγə

Iso yəγətəγəna-weye pa tooseenaa taa.

¹⁶ I luki pa təə na səγəntv kra-we,

na í yəγətəγəna-weye pa ηkraηη taa.

¹⁷ Iləna í kee yvlv ke ι koləpətv taa,

na í su tənaya ke yvlv kalampaani.

¹⁸ Mpyóγ ι waasəyi yəlaa ke səm taa,

na í yaki-weye nyəmə nəγə taa.

¹⁹ Iso kraaləyi yvlv na wvsasi nsi

sɪ husa-i na í lʊki ɪ tənʊyʊ taa ké kʊtamsa tɔyɔ.

20 Uɛna mʊtʊ lu-i luyʊ,

na pɔ́ kɔɛɲna tɔyɔnaya ŋka ɪ sɔɔla teu tɔ.

21 Uɛna í té taasi kɛ katatɔlaya,

na í yele nyʊyʊ tike.

22 Waatu ɪni ɪ wɛ pɔlaav nɔyɔ tɔɔ ké tɔcomlaa,

na ɪ weesuyʊ kɛ sɔm niŋ taa.

23 Ama ye ɪsɔtaa tillaa iyaya taa kʊlɔm

wɛi ɪ sɔɲna yɔlaa, na í hʊlɔyɪ yʊlʊ kɛ

ɪ kʊlapɔɛ tɔ, ɪ wɛ ɪ kiŋ,

24 ɪsɔtaa tillu ɪni í wii yʊlʊ ɪni ɪ pɔtɔtɔɛ,

na í sɔlɔmi ɪsɔ sɪ:

Yapɪ-i. Taa yele na í tii pɔlaav taa.

Ma hika mpi maa layasɔna ɪ weesuyʊ tɔ.

25 Uɛna yʊlʊ ɪni ɪ tənʊyʊ mɔli kʊ wule taa,

na í pɔsɪ ɪsu ɪ ifepile waatu.

26 Uɛna í sɔlɔmi ɪsɔ, na ɪsɔ nu na í ná ɪ teu

na lanʊhʊlʊmlɛ, uɛna ɪsɔ náá ha-i ɪ tampana.

27 Uɛna í yooki yontu kɛ yɔlaa kiŋ sɪ:

Maa pɔntaa ké na má wakɔli tampana.

Uɛ pa ta lana-m ɪsu pɔ mʊnaa tɔ.

28 ɪsɔ yapa ma lɔsaya sɪ ká taa sʊ

pɔlaav taa. Maa tasa nyaalɔm kɛ nav tɔtɔ.

29 Pɔ tɔnaya ɲpɔyɔ ɪsɔ laki yʊlʊ

kɛ tɔm naalɛ, halɪ pɔ́ polo tɔm tooso.

30 Uɛna í lɔsɪ-i pɔlaav taa, na í yele na weesuyʊ

nyɔ́ma nyaalɔm na ɪ tɔɔ.

31 Soopu, pɔ wɛɛ sɪ ń nuɲa-m ké.

Ke ηkpaηη na má yǒǒti.

³² Ye n wena nǒǒ ηka n ká cǎna tǎ,
n yǒǒti, ma ha-η tampana.

³³ Ye n feina natǎli ile n su,
na í nu na má huli-η lǎmayasee tǎm.

34

Ilihu kalǎnav ke Soopu

¹ Μρύγύ Ulihu tasa yǒǒtuγu si:

² Lǎmayasee nyǎma me,
í nu ma kuyǒǒtǎtu,
nyǎntaa me í ke ηkpaηη.

³ Pǎ taya pǎlv, ηkpaηγy nukǎna tǎmnaa,
isu nsǎmle nukuyǎ tǎǒnaya lelen tǎ.

⁴ Tǎ lǎsi tǎ tǎγi mpi pǎ siγisaa tǎ.
Tǎ cekǎna tǎ taa ké mpi pǎ we teu tǎ.

⁵ Soopu si:
Ma siγisaa ké. Ama Iso pɛηi-m tampana.

⁶ Paa na ma tampana tǎηγy tǎ,
pa nyǎnǎγi-m pǎpǎtu ké.
Ani ma ta pǎnti.
Pǎyele ma hiη fei waav.

⁷ Yǎlv nǒǒlv i fei isu Soopu
na í nyǎki kutǎγu ke lvm tǎle.

⁸ Na í tǎη mpa paa tǎηǎγi siγisuyǎ tǎ
pa kpekǎle taa, na í na asayaa pǎ kaaki mpaav.

⁹ Halǎna í tǎη si paa yǎlv caa si
í wee Iso ké teu,
weye i waaki pǎ taa.

10 Ləməyasεε nyəma me í nu ma təm
Isə u laki kawalaya.

Pəyele Toma təna tv u laki mpi pə ta siyisi tə.

11 Mpi yulv lapa təγə ı lεεtəγı-ı.

ı feləγı paa wei ké isəna pə mɔnaa təγə.

12 Aai yoo, tampana təə, Isə u laki isayatu.

Toma təna tv ını u wakələγı siyisuyu.

13 Ye pu we mpv,

awe cələna-ı tetv sı í paasəna-tı?

Yaa awe tv-ı sı í paasəna antulinya təna?

14 Ye Isə ka huukaya ı ti təm tike,

ı ka mv ı feesiη ke yəlaa kiη.

15 Təfə weesuyu nyəm təna ka səpa

təm kuləm təə ké, na yulv pəsi tetv.

16 Soopu ye n wəna layatu,

ke ηkraηη na í nu ma təm.

17 Wei ı ké siyisuyu kolontu tə,

ı ká pəsi na í təkı tetv na?

ıle isənaya nyá mayasəγı sı

ń kv Siyisilu Toη tv təm?

18 ı tike ı wəna mpaav sı,

ı yaa awulaa səsaa sı asayaa na awulumpiya sı
wakəllaa.

19 Isə u fayasəγı awulumpiya.

Pəyele ı paasəγəna liyitee nyəma,

na pə kəli kunyəntənaa.

Mpi tə, pa təna pa ké ı niη kulapəm ké.

20 Səsaa səki ké na pə saaləγı,

ahoo taa ké pa səki kpaakraa.

Pəyele pa kpesəγı ηmakəllv ké təhεε.

21 Isə nyənəγı yulv mpaanη tənaya,

na í naaki ι tǎnte.

²² Sǎkpetuγu yaa atetǎle natǎli tǎ fei
nte tǎ taa asayaa pǎsǎyi na pá ηmeli tǎ.

²³ Iso paa feina si í paasǎna yulu
na pǎ leeli na pǎcǎ í yaa-ι huule.

²⁴ Paa ι ta feη tonηtnaa, ι wakǎlǎyi-weyε,
na í leeti pa lona taa kǎ kufama.

²⁵ Mpi tǎ, ι nyǎmǎ pa kulapǎle kǎ.
Ahoο ke ι kusǎyi-we na í tǎlǎki-we.

²⁶ Na í maki-we isu asayaa,
na yǎlaa naaki.

²⁷ Pǎ taya pulu, pa kisa-ι kǎ,
pa ta pǎsi na pá cekǎna ι mpaanη.

²⁸ Pa lapa na konyǎntǎnaa
na wahala nyǎma wii na Iso nǎá nu.

²⁹ Ye Iso hawa nǎyǎluyu heesuyu
awe kǎ ku pǎntu tǎm?

Ye ι taka ι isentǎo, awe na-ι?

Inu ι feηiyina piitimnaa na yǎlaa pa tǎo.

³⁰ I laki ηpǎyǎ si isayau í taa tǎyǎ kawulaya
na í pǎsi isu katǎka ke yǎlaa.

³¹ Ye pǎntu heela Iso si:

Pu tusa-m kǎ,
ma kaa tasa isayatu ke laru.

³² Ma pǎntaa kǎ, ile Iso seγesi-m.

Ma lapa mpi pǎ ta siyisi tǎyǎ, ile ma kaa leli.

³³ Isu Soopu, n kisuyu

nti Iso suwa tǎ.

Mpu tǎ, n mayasǎyi si pǎ weε si

Isə í tu pʉntu ke saləka?
 Timpi pə wεε si nyá maγasəγəna na
 ń siki pə taya nəγəlv tə,
 hʉli-təγv nyá nyəm.

³⁴ Ama yəlaa mpa pa wεna hʉwεε tə,
 na ləmaγasεε nyəma təna, mpa pa nukɪ
 ma təm tə paa heeli-m si:

³⁵ Soopu yəγətəyi ké, ɪ ta nyɪ pʉlv,
 yaa ɪ fεina ləmaγasεε.

³⁶ Soopu maγasvγv í taa su tənaya.
 Mpi tə, ɪ təm kvɔɔɔtəv wε ké ɪsu
 yəlaa mpa pa ta siγisi tə.

³⁷ Pə taya pʉlv,
 ɪ kvləyi Isə təə, na pə səəsəyi ɪ ɪsəyatv təə.
 Halɪ ɪ ká tεεsəna sika tγv ké tá taa.

35

Ilihu kvγəγətvtv tətə

¹ Mpyúyú Ilihu tasaa si:

² Soopu, n pəsəyi na ń ha nyá təyi tampana
 na ń yəγətɪ nyá siγisuγv təm ke Isə kin na sika fεi?

³ Mpi tə, n tasaa si:

Ye ma pəntaa yaa ma ta pəntɪ pepeye ma waakɪ?

⁴ Maa kvpəntɪ nyá na nyá taapalaa na má cə-mε.

⁵ Nyəni ɪsətənvγv, na ń paasəna ɪsəɲmuntv,
 tə kəla-ɲ kvɲkʉlvməɲ.

⁶ Ye n lapa ɪsəyatv, wεye pə wakələyi Isə?
 Yaa n kvla ɪ təə ké təm paγalε,
 pu tokiγina ílé.

⁷ Ye n təɲəyi tampana,

ile pepeyele n hawa Iso?
Yaa weye Iso moyi nyá ninj taa?

⁸ Yulu isu nyaga isayatu wakələyi,
na siyisuyu waasi nyá təɣəntəle.

⁹ Ye isu ηmakəllaa kəla təɣ, yəlaa makı kapusi ké.
Ye musəjtuna kəla payale,
ile yəlaa yaa si pá waasi-wε.

¹⁰ Ama pa taa nəɣəlv u pəəsəyi Iso wei i lapə-i,
na í tɣyi yəlaa taa ké lahəlvəmlə yontu
na pá yooki ahoo tə si: N wε le?

¹¹ Inı i səɣəsəɣəna-tv, na pə kəli taale wontu.
Pəyele i tasəyi-tɣv ləmaɣasεε na pə kəli sumasi.

¹² Pa yaawa Iso, na í kisi cəv
kε asayaa kalampaanı tə.

¹³ Pəpətv fεi leleɳ,
pa koo yem ké Iso u nukı.
Toma təna tv u paasəɣəna.

¹⁴ Paa Soopu n təɳ si nn nukı Iso taɳ tə
Iso nyəma nyá təm tənaya, nyaa kənə-i.

¹⁵ İ tɣyi saləka na pááná.
Pəyele u paasəɣəna yəlaa isayatu.
İle pə taya si u naaki.

¹⁶ Soopu nyá nəɣə taa təm wε yem ké,
na í lələsəyi təm nti tə taa fεi layatu tə.

36

Ilihu nyəntv tətə

¹ Mıpύγύ Ilihu tasaa tətə si:

2 Soopu, səŋ pəcə na má səyeŋi-ŋ.
 Mpi tə, ma ta yəgətɪ ɪsə nyəntɪ təna.
 3 Hatoo pooluŋ ke ma a hiki ma nyəm
 mpi ma a hana ma ŋmalɪ ke tampana tə.
 4 Tampana ma kuyəgətɪtɪ taa fei pəpətɪ.
 Ma wei ma yəgətəgəna-ŋ ɪsəntə tə,
 ma wena naani ké ma nyəmtɪ təə ké.

5 ɪsə ké pəsəɪɪ ké, ɪle u ləkɪ tampana təŋlɪ.
 ɪ layatɪ toma təə ké ɪ wena pəsuyɪ ŋku.
 6 ɪ yeki ɪsəgəɪ na ɪ weesuyɪ.
 Ama ɪ siyisiyi konyəntənaa təm.
 7 ɪ yeki siyisilaa ké nyənuyɪ.

Halɪ ɪ cəgəsəyi-weyə awulaa kumlee təə ké,
 na ɪ kusəyi pa nyəŋ ke tam təə.
 8 ɪsə tuyɪ asəgaa ke alukpala ké na wahala təkɪ-we.
 9 ɪ huləyi-weyə pa təma, na pa kawalaya.
 Ke waatɪ wei pa lakɪ kalampaanɪ tə.
 10 ɪsə yeki na pá nukɪ kukpaalətɪ
 ke pa ŋkraŋŋ taa, na ɪ tuyɪ-we si
 pá cələ mpi pə tá siyisi tə.

11 Ye pa kema ŋkraŋŋ na pá pətɪ pa təyi
 ɪsə, ɪle pə cəgəna-we na pá nu lelen ke
 pa weesuyɪ kuyeyə na pə pusi taa.
 12 Ye pa kisa nuw,
 ɪle ŋmantaaya sə-we na pá sí pa nyəm lanuyɪ təə.
 13 Yələa asəgaa ha pa təyi pááná taa ké.
 Paa wiikina ɪsə si ɪ waasi-weyə
 saa wei ɪ tuyɪ-weyə alukpala tə.
 14 Pa səkəna pa ifepile

na pə səsəyi-weyε wasaŋkalənaa*fa* tə. ^a apalaa
na alaa mpa pa laaki tuŋ na pa laki pə
wasanjalətu təy.

15 Ama Iso yaki wahala tu, na i wahala ké,
iləna í kpaali-i na i wɔsasi.

16 Waatu nəyɔlɔ Iso ka ləsa-ŋ wahala taa ké,
na í si-ŋ timpi pu caɣana-ŋ na í weε nyá ti tə
na í təkɪ təyɔnasi kɔpampansi t.

17 Ama ye n huuki nyá huule isu asayaa nyənte,
ilə huule na pə ŋkpaŋyɔ huɔm ká kpa-ŋ ké.

18 Taa yele na pááná susi-ŋ Iso wɔŋa taa,
na í puɣusi nyá ti si n ká ya Iso na kɔhav səsəu.

19 Nyá kakiisaya, yaa paa nyá ton səsəŋ
ta tala si pə ləsi-ŋ laŋwakəlle taa.

20 Taa ŋmakəli muɔlaa na í lɛɛti
pa lona taa ké nyá lɔlɔyɔ nyəma.

21 La laakali, taa keesəna isayatu tə.
Pə maɣamaɣa pə tə ké n wε wahala taa.

Iso səsəntu

22 Iso huləyi i səsəntu na i ton taa ké.
Nəyɔlɔ ta nyi seɣesɔyɔ isu inu.

23 Awe huləna-i mpaav ŋku i ka təŋ tə,
na awe ká mana i laŋle taa,
na í heeli-i si: N lapa mpi pə tá siyisi t?

24 Təəsi na í sa i təma nna yəlaa saŋ
pa yontunaa taa, na pá puɣuləyi-ye t.

25 Yəlaa təna loosiyi-yeyε pooluŋ ké
na pá nyənəyi-yeyε teu.

^a 36:14 wasanjalənaa: Wasanjalətu nti tə teləsa cəne t. Hepəla taa
ilə pə ké

26 Iso tawwa katatəlaya ké
na pə tee ta nyəmtu taw.

I ruusi fei kaluyu.

27 Inu i cosiyina lum na í yelee

na heelim nyaw-wi,

na í pəsi-wəyi teu.

28 Uena isənmuntv náá yelee na teu nu yəlaa taw.

29 Awe nyəhna isənmuntv tənte,

na teu hola ke isətənyu taa?

30 Inu i keeləyəna i nyaaləm taw

na pə ná na pə cəna-i.

Uena í tayanı takuyu ke tenkuna lumana taw.

31 Yaasinaa mreye i huukəna yəlaa

na í celəyi-weyə təyənaya ke tuutuuma.

32 I kprakəyi teu cala ke i niy taa ké,

na í ləy-i timpi i caaki taw.

33 Teu hola ke i huləyəna si kv kəy,

na kaləkəy mayamaya nukı kv tan.

37

1 Ma lanle cəpəna teu ηkuy katatəlaya ké,
haləna ma lanle lu tə lonte taa.

2 I ke ηkraηη na í nu Iso nəy tən.

I welisi teu na í nu i nəy yuη.

3 Isətənyu təna taa ké i nəy nukı.

Uena í yelee na teu ηmeləsi,

na pə tala tetv tənasi.

4 Pəle pə waalı, uena teu holi na Iso nəy nu.

Ue i ta tasa teu ηmeləsyu səhsyū ke waatv inu.

5 Isəna Iso yəyətəyəna i nəy taw,

pə teu we səyǝntu.

Təma səsəəna wena tə ta nyi təyǝ i laki.

⁶ Ini i tǝhna si teu tǝmpɛɛ kpaakpaaɔav*fa*

í nu tetu tǝ. Uena í tǝ teu si

kule kú nu na pǝ kpehna teu səsəəv. ^a tǝmpɛɛ
kpaakpaaɔav. Pə we teitei ké isu kpaakpaaɔav
na pǝ hulumma mpv. Ue tǝmpiisi hotiyina na pǝ
kaaki ateyɛ huwa.

⁷ Ini i sǝhsəyǝna yǝlaa tǝna təma.

Uena pá cekǝna si inu i hmana-we.

⁸ Taale wontu mayamaya ná sʉvki tǝ tǝcəsəle ké,
na tǝ sʉvki tǝ tana taa na tǝ hmeləyi.

⁹ Kacuculaya ná lukǝna ilim ntəyǝh ké,

na watu náa luna pǝ mpǝtəh.

¹⁰ Ye Iso í feesa lum tǝ, pǝ kii ké isu tǝmpǝle.

¹¹ I hayasəyi nikaya ke hmuntv taa ké.

Uena teu hmeləsəyi hmuntv nti tǝ taa.

¹² Ini i yekina na isəhmuntv cǝki na tǝ laki

pǝ tǝna mpi i tu-ti təyǝ tetu tǝ.

¹³ Teu hkyv Iso hǝhna i tetu hkpaḥyvu.

Kulumyvu hkyvu i lakǝna-təyi kupaḥntv.

¹⁴ Soopu, ke hkpaḥyvu ke tǝm tǝne tǝ taa

na h welisi na h cekǝna Iso təma səsəəna.

¹⁵ N nyəmə isəna Iso laki i təma ani,

na isəna i tisiyi calanaa na isəhmuntv taa tǝ?

¹⁶ N cekǝna isəna isəhmuntv sǝha teitei tǝ?

Pə ké Iso wei i ké nyəntv mayamaya tǝ i tǝmle ké.

^a **37:6** teu tǝmpɛɛ kpaakpaaɔav: Mpi pa yaana nasaala taa si (neesi)
təyǝ tǝ teləsaa si teu

17 Isənaɣa pə lapa na ye ilim
mpətəŋ heelim kuhanəm makɪ tətʊ təw,
n nukɪ hanɣa ke nyá wontu taa?
18 N pəsəɣɪ na ń la isəŋmuntʊ ke isətaa
na tó wɛɛ toŋ isu nyəɣəlvɔ tɪŋ?

19 Soopu huli-tɔɣv nti
tu heeli Isə tə.
Ŋe tu tasəɣɪ
natələɣɪ ɣəɣətɔɣv ke tá kaanyəmtʊ təw.
20 Maa pəsəɣɪ na ma kéésəná Isə təw
ké saa wei ma ɣəɣətəɣəna-i tə.
Pə feɪ sɪ má heeli-i na pəcó í cekəna.

21 Ye pə keesaa na ŋmuntʊ takɪ nyaaləm təw,
pu tasəɣɪ nav.
Pə waali, ɪlena heelim má, na pə keeli pə təw.

22 Ilim ntəɣəŋ təw ké nyaaləm lukəna
na pə wɛ isu wɔla. Isə teu mpi
pə cəna-i tə, pə wɛ səɣəntʊ.

23 Tu pəsəɣɪ na tó kpətəna Toma təna tʊ səsə,
na tampana təŋlv ɪni, ɪ ké siɣisuyʊ tó ké.
ɪ muɣuliɣɪ nəɣəlv.

24 Pə təw ké pə wɛɛ sɪ, ɣəlaa í nyana-i.
Ama ɪ paa feina mpa pa yaa pa təɣɪ ləmayasɛɛ nyəma
tə.

TACAA ISƏ KUYƏɣTUTU

(Titite 38:1–42:6)

38

1 M'p'óg'ú Tacaa cəwa Soopu ke kacuculaya taa sɪ:

2 Aweyele puntʊ wei ɪni ɪ kəŋna səkrɛtɔɣv
ke nti ma suwa na má laki tə tə taa,

na tǝmnaa mpa pa feina huwεε tǝ?

³ Tǝu, tǝki nyá ti isu apalu.

Maa pǝasi-η tǝm na η cǝ-m.

Isǝ ké antulinya taa nyǝm mpi pu yǝyǝtǝyi tǝ pǝ tv

⁴ Leyε n ka wε waatu wei ma sukaya
antulinya kite tǝ.

Ye n nyǝmá tampana n cǝ-m.

⁵ Awe puwa antulinya inu i tǝnasi?

N nyǝmá pǝntu na?

Yaa awe mayasǝna-i na ηmǝnaya?

⁶ Awe caalǝna kite tεε pǝle kε suw?

Yaa pepe tǝǝ ké kite ηté tǝ sǝηaa?

⁷ Waatu inǝyi tanaη isǝtulǝηasi yookaya yontu,
na isǝtaa yǝlaa náa wilitiyina lanhulǝmle.

⁸ Awe tǝka tenku lǝm na kampǝnaa
kε saa wei pǝ lu tetu tεε na pǝ ηmaa tǝ?

⁹ Waatu wei ma suu-wǝyi isǝηmǝntu kε toko,
na má taki-wǝyi ihunte tǝ.

¹⁰ Na má pu-wǝyi tǝnaya,
na má tu kutǝkǝyǝ na kukalǝsǝyǝ.

¹¹ Na má hulǝ-wǝ si pǝ sǝη tǝna, pǝ taa tuusi,
tǝnaya pǝ hola kalampaani ká suna.

¹² Too n wεu tǝ, n tεma tanaη kε ηmakǝlǝyǝ,
yaa η hulǝ tefemle kε tǝ lonte na?

¹³ Yaa tefemle ηté tǝ kpa tetu ntompee
na tǝ ciyiti asayaa kε teu na?

¹⁴ Ulena tetu layasi wεεtu isu
pa yǝsǝyǝ cǝyǝ tǝǝ tǝ,
na pǝ tǝna pǝ wεε kacǝka isu pǝyǝyǝ tǝǝ?

¹⁵ Tefemle nyaalǝm kǝη,

ilena asaɣaa kɔlapɔtu fiɣini na pə pɛli pa niŋ.

16 Too tɔ, n tɛma tɛŋku taa kɛ tiuu

haləna ń tala i seela taa?

Yaa n cɔwa i lumaŋ sɔsɔŋ taa?

17 Pa tɛma-ŋ sɛm nɔnɔsi ke hulɔɣu na?

Yaa n nawa atɛtɛle nɔnɔsi?

18 Yaa n tɛma maɣasɣu ke tɛtu waŋ tɔm na?

Ye n nyɔmá pə tɛnaɣa mɔv n keesi-m.

19 N nyɔmá nyaalɛm tɛcaɣale mɔraav na?

Na leɣe sɛkrɛtɣu ná wee?

20 N pəsəɣi na ń pona-wəɣi pə lonte taa.

Yaa ń tana-wəɣi timpi pə wee tɔ?

21 N nyɔmá. Mpi tɔ,

waatu inɪ i taa pa tɛma-ŋ lulɔɣu.

Pɛ́cɔ nyá pusi tɔwa.

22 N tɛma pote na n ná tɛv tɔmpɛɛ

na a kraakraacav tɛcaɣale na?

23 Lanwakəlle waatu, na yoo kuyeeŋ tɔ

kɛ ma si-yɛɣe mɔv.

24 N nyɔmá mɔraav ŋku nyaalɛm tɛŋɣi tɔ?

N nyɔmá timpi tɔ ilim tɛlule

heelim makəna tɛtu tɔ tɔ?

25 N nyɔmá wei i heewa tɛv ke ku mɔraav tɔ?

Na wei i hee tɛv ŋmeləsɣu

na ku calanaa ke pa nyəŋku tɔ?

26 N nyɔmá wei i yeki na tɛv nuki

wɔlaya tɛtu nti tɔ taa nɔɣɔlv fei tɔ?

Yaa wei i kəŋna tɛv ke wɔlaya tɛtu nti tɔ taa yɔlaa fei

tɔ?

27 Na wei i yeki na lum haɣa wɔlaya tɛtu,

na nyutu na konyonyom mpi pə we
tələkuleku tə pə nyə tə tə tə?

²⁸ Təv wəna caa kə?

Yaa awe lələyəna aḡkərəe?

²⁹ Lum təmpɛɛ*fa* yaa cəluv nyəna wəna too kə? ^a
na pə niyitaa tə tetvnaa mpa pa taa wə watu
kə teu tə aḡkərəe mayamaɣa kiiki m̄p̄ȳ.

³⁰ Mpi pə pəsəyəna pəɣə lum isu pələ,
na pə kii tenku tə nyəm təkpaŋasaŋ.

³¹ N pəsəyi na ḡ həkə isətulḡasi*fa*
nsi pa yaa si kantuyu na ku piya tə. Yaa ḡ hetu nsi
pa yaa si haɣa na kraa na yulv tə. ^a

³² Nyá ləsəyəna tulvmalvɣv kə ku waatu?

Yaa n tiikiyi isətulḡasi nsi
pa yaa si isətv í si na má təɣə təyaya tə?

³³ N nyəmə kiin wei isətənvɣv təḡəyi tə?
Na isəna tetv wəe na pə tə tə taa tə?

³⁴ Yaa n yəɣətəyəna isəḡm̄vntv
na tev nu katatələya na?

³⁵ Nyá yaakəna tev ḡmeləsvɣv
na pə cəək-i-ḡ si mpəɣələ,
na ḡ tiliyi-wi?

³⁶ Awe tvna ləmayasəe kə hatoo yulv lotu taa?

Na awe tvna laɣatv kə ləmayasəe taa*fa*? ^a nuv
wə kate kə, lələa ná hvvki si təla naale kə pa
yəɣətəyi mpv. Isu kampaav na Icipiti tetv taa
sumaya ḡka pa yaa si ipii tə.

^a **38:29** Lum təmpɛɛ: Lum təmpɛɛ yaa cəluv nyəna. Isu lum kiikuyu
isu pələ ^a **38:31** isətulḡasi: isətulḡasi wəna paa ḡka na ka hətə kə.

^a **38:36** ləmayasəe taa: Mpi tə teləsaa si lotu taa na ləmayasəe taa tə,
təməḡ in i

37 Awe kaləyi isəŋmuntv na ɪ ləmaɣasεε?
 Yaa í hutɪ isətənyv taa lum hulun
 38 ke waatv wei tətɪ kiiwa isu nyəɣəlvv
 na tamɣa nyəkələna təma tə?

Isə kele təɣaɣa wontu na taale nyəntv pə tv

39 Nyá kpaakəna təɣələɣa alv nyəŋka ke ka təɣənaɣa,
 yaa n calɪ təɣələsɪ piya, na sí haɣa?
 40 Waatv wei sɪ sɔpa sɪ lona taa,
 yaa sɪ papa nyutv tεε tə?
 41 Awe caləɣəna katəkətəŋ ke waatv wei ɪ piin
 laŋəyi təɣənaɣa na í wiikina-m na í yeləməyi tə?

39

1-2 N nyəmə taale pəŋ na naməŋ
 husi isətənaa na?
 Nyá feŋiyina ɪ tə
 ké saa wei ləlvv wəsasɪ tapə-ɪ tə?
 Yaa n tu nyəmə ɪ ləlvv waatv?
 3 ɪ sɔpiyi ké na í ləlvv ɪ piya.
 Iləna í heesəyi wəsasɪ.
 4 Na ɪ piya wəna alaafəya na sí puki nyutv taa.
 Kuyakv nakvli, iləna sí tεε.
 Su tasəyi məlvv.

5 Awe hetəna taale kpaŋaɣa
 na í yele-ké sɪ ká tεε?
 6 Má lapəna ka təcaɣale ke wələɣa tətɪ
 nti tə wε tənəŋŋ tə tə tə.
 7 Sɪ wəŋiyi ɪcatε taa kəkətε ké.
 Pəyele su nukɪ cεcε hola.
 8 Pulaya tə ké sɪ caakɪ sɪ sí hiki sɪ təɣənaɣa,
 na sí pəkəyi nyutv kələkələkətə.

9 Taale nau ká kəə si ń lana-ı təmle
yaa í həntı nyá təla tətəyəle kin ke ahoo na?

10 N ká tv ı luɣu tee ké ηmənaɣa,
yaa í hə akuɣu na waalı təə, na í hεε kpeesi na?

11 N ká lapı-ı naani ké ı tomin səsəη təə,
na ń yelina-ı nyá təma si í paasəna?

12 Yaa nyá kumtv ke ń ká yelina-ı si í kpeena təyaya,
yaa ı kuu pee ke kataya taa?

13 Taataanaa hətəyəna pa ken na lanhuləmle ké,
na í nəyəsəna isu kulaalɣu nyəη.

14 Waatu wei taataa tɣı ı yala na í takı-yeyε
ilim kəkə kanyəηa si á tiisi tə,

15 ı səkı ké si taale wontuɣu nakvı
ku feı-yeyε nəhəle na á yəkı.

16 I təkəɣı ı piin ké na toη, isu pə taya ıni ı tənna.
I feı səɣəntv si ı wahala ká la yem.

17 Mpi tə, ma ta tv-ı ləmaɣasεε
yaa layatv ke saa wei ma ηma-ı tə.

18 Ama waatu wei ı kuləɣı sewa tə,
ı paa feına kpaɣanv na ı caɣalv.

19 Nyá təna kpaɣanv ke tomin na?
Yaa nyá təna ı luɣu tee kpeem?

20 Nyá yekina na í ηmaakı isu lakəle
na í wiikina apalv na səɣəntv kpaakı kolontu na?

21 I haləɣı acwə ke tetekəle taa,
na ı lanje hεena ı toη.

İlena í ηmaa kolontu nəɣə təə ké yoou taa.

22 I feı səɣəntv,

pəcə u nyaηna pvlv,
u tuliɣı tapəη ke kolontu layate kin.

23 I təə caɣalv ηmantaaya, na ı layate pə muɣı kəkə,

na i kəəka náá ceyetəyi i təə.

²⁴ Tutuyu wiiki na pé nyagalı-i teu
na í kpisi i təyi kpaυ, ılena í tu casəle.

²⁵ Tutuyu wiiki, ılena í yağa apaləkakiisaya
təwarapa.

Too pooluη taa ké i nukı yoou taη
na yoolaa səsaa hola na pa kakiisası.

²⁶ Nyá layatu ke ηmakəle kuləyəna
na tə hetəyi tə keη na ilim mpətəη təə?

²⁷ Nyá haana cəlv səsə ke nəğə sı
í kuləyi, yaa í tıyı i tante ke pulaya taa?

²⁸ Kəkraməη taa ké i cakı na í suki
kəkramuyı kululuyı nyuyı taa,
timpi nəğəlv u takı tə.

²⁹ Hatoo nyuyı taa tənaya i wεeki,
na í loosiyı i təğənaya na í cεηəyi-ke.

³⁰ I piin ηyəkı caləm ké
na timpi wontu kusəpυtu wεε təğə i cakı.

40

Soopu ka cəna

¹⁻² Μρύγύ Tacaα Təma təna tu yəğətəna Soopu na í
pəəsı-i sı:

N suukaya-m təm tə, n ká tasa-m kutuyı na?

N yookayana-m tə, n wəna kucəcətu tətə?

³ Μρυγυλε Soopu cəwa Tacaα sı:

⁴ Ma kəla pəcııu, wentiyı maa cə?

Maa takı ma nəğə təə ké ma niη ké.

⁵ Ma tema yəğətuyı ke təm kuləm,
maa tasəyi natəlı.

Ma cəwa təm naale,

ile maa tasəyi natəli.

Soopu nyənəyi i təyi Iso

⁶ Μρύγύ Τασαα cəwa Soopu ke kacuculaya taa si:

⁷ Təv, təkɪ nyá ti isu apəlv

na má pəəsi-η na ḥ cə-m.

⁸ Kəpam n caa si ḥ kv ma təm

na ḥ wεena tampana na ḥ hvlɪ si ma ta siyisi?

⁹ N tala-m toma na?

Yaa nyá yəətaya wε isu tev hola,

yaa isu ma nyəḥka?

¹⁰ Təv, suu nyá təyi nyvɣv kulvɣv na səsəəntv

na ḥ takɪ nyá təyi tev səsəəm na teeli.

¹¹ Mv pááná na kalampaanɪ nyóma.

Nyənɪ-wεyε isε na ḥ məḥna-wεyε atε.

¹² Nyənɪ-wεyε təm kulvm na pə lumsi-wε.

Naḥti asayaa ke təm kulvm.

¹³ Nmεsi pa tənaya tetv tεε.

Təkɪ-wεyε atətəle taa.

¹⁴ Pəleyεle maa sa-η.

Mpi tə, n hika akaitv ke nyá tov təə.

Cutaya təm

¹⁵ Nyənna Cutaya,

má ḥmana-ké tətə, isu yvlv.

Ilɛna ká təkɪ nyutv isu nav.

¹⁶ Ka tənaya taa ké ka tov wεε.

Alaafəya haya ka lotəna taa.

¹⁷ Ka suka na tov ké isu tvɣv səsəəv,

na ka tala hola leyeta təma taa.

¹⁸ Ka mɔwa caya ké isu nyəḥəlvɣv kvseemvɣv foofoo.

Ka kovkoolasi nəḥəsəna nyəḥəlvɣv kratəḥ.

19 Nkeγeε ma kulapəm taa kancaalaya nyəm*fa*.
Ma lapəna-ke na má tu-keγe layate. ^a pa caa yəγətuyu
tə. Mpi pa yaa cəne si layate tə, wontuyu kune
ku kela təm ke pa yəγətəyi.

20 Pəəη lələγəna ka təγənaγa.
Tənaγa taale wontu ηmaaləyi.

21 Kacəka nyutu isotom tee ké ka həntəyi.
Tənaγa səsəncası ləpa lvcayam nəγə.

22 Nyutu nti tə tee ké ka wεε,
ləu nəγə nyutu tu-keγe hεku.

23 Paa pəγə səsaya suwa kaa nəγəsəyi.
Yaa Yaatanı pəγə ləm sɔna ka nəγə taa,
ka caya na naani ké.

24 Nəγəlu kaa kpətəna-ke na ka ise si i kraa-ke.
Pəyele pa kaa kra-keγe katəka si pa tələyi ka muna.

Nyuu təm

25 N pəsəyi na í kra nyuu*fa* na kulaya na?
Yaa ku nsəmlε ke í pəsəyi na í həkə ηmənaγa? ^a
təm səsə wei pa yaa si coco tə, ısu pa təηuyu
si təγəluγu tə.

26 N ká pəsı na í svsı səsəncəηa ke ku muna tee?
Yaa n ká pəsı na í tvi ku tamaya na kulaya?

27 N mayasəyi si ku wiina-η na pə leeli
yaa ku yəγətəna-η təpamm ke?

28 Nyana-ku í ká pεeli nəγə na?
Yaa n ká kra-kuγu yomle ke tam təə?

29 N ká liyilina-ku ısu sumaya na?
Yaa n ká tamsı-kuγu ηmənaγa,

^a 40:19 Loonə kanε ka nuu wε katε na hepəla taa, tə ta nyi mpi kpem

^a 40:25 nyuu: Wei ıni pa yaa si nyuu tə, pə pəsəyi na pə wεε si

na nyá pɛɛlaa liyiliyina?

³⁰ Tiina kpalaa kaa pɛɛti-kv.
Pəyele taatəlaa ná kaa tala-kv.

³¹ N ká pəsi na ń waasi kv
tənyv tənaya ɲmantasi na?
Yaa kv nyvυv ke n ká sə lum taa
wontu səsəntv kulaya?

³² Ye n kra kv təə,
ɪɛna ń təəsi yoou təm,
n kaa tasa nyulvυv.

41

¹ Mpyúy Tacaɛ tasaa si:
Ye yvɪv taɲa-kv pə tusa-ɪ ké.
I kəɲ na í loosi-kvυv loosuvυv mayamaya tə,
ɪ pəsəyi kɛntələsi ké.

² Yvɪv nəɟəlv ɪ kraɲvυv ta tala si
í kvɪɪ nyuv ɲkv kv təə.
Mpv tətəɟə nəɟəlv kaa mayasi si
ɪ kvləyi maya Isə ma təə.

³ Awe kəntəna-m na pə wɛɛ si má feli pəntv?
Ma tənna pə tənna mpi pə wɛ tətə təə tə.

⁴ Ma kaa su yəɟətvυv ke kv tənvυv təə nyəm təm.
Isu kv nəəhɛɛ na kv təɲ na kv teu pə təm.

⁵ Awe kula kv təə pəɟələɛ na kú naaki?
Yaa awe ká svυv kv nəɟə taa?

⁶ Awe haana kv nəəle ńté na təɲ?
Kv kela təm wɛ səɟəntv ké.

⁷ Kv siyile taa pəɟələɛ wɛ ké isu
pa tamsa kpaləɲ ke təntəmɛ,

na pə nyəə isu pa taala kutaaɓ.

⁸ A matəna təmaɣa teu ké təkram.

Heelim maɣamaɣa u pəsəɣi na pə suu a heku taa.

⁹ Pəɣələe anɪ a nyəkələna təmaɣa teu

ké na á krenti kulom, rúúyó fɛi.

¹⁰ Ye ku cimsaa, kəkə luki ké.

Ku ise nəɣəsəna isu tanaɲ ilim yaakuɣu tə.

¹¹ Na kəkə mamatəsəɲ lukəna ku nəɣə,

na mamacəɣəlasɪ náá kuləɣi.

¹² Kəkə nyəəsɪ lukəna ku muna tee ké

isu tiyaga wasuɣu məsaɣa təə na huluyu kraaki tə.

¹³ Ku feesiɲ we ké isu ɲmala kəkə

na mamatəsuyu lukəna ku nəɣə.

¹⁴ Ku luyu taa ké toɲ wee.

ɪlena wei í ná-ku ɪ tee suuki.

¹⁵ Ku tənuyu təə pəɣələe tamsaa ké,

na á krenti kulom, na pə wee toma, pu ciyitiyi.

¹⁶ Ku nyamle we toɲ ké isu pəle.

Tə we toma ké isu nem*fa*. ^a təəw we teitei ké na a
təna təma təə, na pá cəəsəɣi isətaa nyənte na
kkrátúyó.

¹⁷ Ye ku kulaa, səɣəntu kraaki

alaafəya taa alaafəya nyəma ké,

na pa apalutu yəəli na pá seeki.

¹⁸ Paa pa səpa-kuɣu layate pu suuki.

Mpu tətəɣə, na ɲmantaasi na nyəmə.

¹⁹ Nyəɣələɣu we-kuɣu teitei ké isu keemaɣa.

Na nyəɣələɣu kuɣeemuyu náá wee-ku isu

^a **41:16** nem: Pɛle pa te nyəma nama fɛi isu tá nyəna. Nem na namle
pa

taav kypukuyv.

²⁰ Paa tɔɔɔnɔɔɔi-ku na nyɔmá.

Pɔyele pɔntɔlvpeɛ ná wɛ-kuɔv isu nyutu.

²¹ Akalɔvɔv wɛ-kuɔv isu keemaya,
na kó nukɪ ɲmantaasi wula na kó wonɲiɲi.

²² Ku lotu tɔɔ wɛ ké isu tataasi kɔsɛɲtasi,
na kó teeki na kó yeki afɔla tɔɔ ké ikpate isu akuɔv.

²³ Ku pɔsɔɲi tenku lɔm ké isu tiyaya wasuɔv tɔ,
na kó ciɲitiɲi-wɪ, isu tulaalɔ na kpalɔpa.

²⁴ Ku yeki ikpate na waalɪ ké, na tɔ teeki kɔkɔ.
Ilenɔ kɔhulaɲ kɔli tenku tɔɔ, isu akpatɔlv nyɔɔsi.

²⁵ Ku feina tɔ ke ate cɔnɛ.
Pɔyele pɔ ɲma-kuɔv si kó taa nu sɔɔɔntɔ.

²⁶ Taale wontu fei-kuɔv sɔɔɔntɔ.
Nkuɔvle wontu sɔsɔɔntɔ taa sɔsɔɔntɔ wulav.

42

Soopu tisaa si i ké icam

¹ Mɔpɔɔyó Soopu cɔwa Tacaɔ si:

² Ma nyɔmá si n pɔsɔɲi pɔ tɔna.

Ye n tɔwa mpi pɔ pɔle n laki-wɔɲi.

³ Má takayaana nti ma suwa na má laki tɔ tɔ tɔɔ,
na kuɔɔɔtɔtɔ nti tɔ taa fei lɔmayasɛɛ tɔ.

Tampana ma yɔɔtɔa ké, ma taa cekɔna.

Tɔma sɔsɔɔna wena Iɔ lapa tɔ a tɛɛ-m ké.

Ile ma taa nyɪ-yɛ.

⁴ Iɔ ke ɲkpaɲɲ na má yɔɔtɔ.

Maa pɔɔsi-ɲ na ɲ cɔ-m.

⁵ Paa yɔɔtɔ Iɔ tɔm ké
na má nuɲa ma ɲkpaɲɲɔv.

Amā nānāō kē mā na-i na mā isəpəle.

⁶ Pə tōō kē mā nyəyəsā mā ti.

Ma pāsā mā ti na mā caya tetu na təlōma taa.

ISO MĒLĒNA SOOPU KE I WULE TAA

⁷ Waatu wei Tacaa tēma Soopu ke yəyətənav ke mpv, ilēna í tō Teməŋ tʉ Ilifasi si: Ma mv nyá na nyá taapalaa naale na pááná kē. Pə taya pulv, í ta təŋ tampana na í yəyətɪ mā təm, isɪ mā təmle tʉ Soopu lapə tō. ⁸ Pə tōō tō, í caa latəcēnaa naatosompəyələya, na iwaaŋ ke mpv tōtō. I māyana Soopu na í la mə nyəŋ tōō kē kətaya ŋka kəkō lusa ka tēna tō, na í səlēməna-mē. Ilē Soopu tōō, mā kaa hō mə ŋkraŋyʉv na pə keesəna mə kraŋyʉv lakasi. Mpi tō, í tá təŋ tampana na í yəyətɪ mā təm isɪ mā təmle tʉ Soopu lapv tō.

⁹ Mpyʉle Ilifasi, na Pilita, na Sofaa pa polaa na pá la isɪ Tacaa heela-we tō, na ílé i mv Soopu səlēmʉv.

¹⁰ Soopu tēma mpyóyó i taapalaa ke səlēmənav, ilēna Tacaa mələna Soopu ke i wule taa. Mpyóyó Iso ha-i i wēnav ŋku i ka wēna tō kv təm naale.

¹¹ Ilēna Soopu taalvnaa, na i newaa alvnyəma, na apalvnyəma, na mpa paa nyəma-i hatoo ləŋ tō, pá kəō i təyaya taa na í na-we pá təyō. Ilēna pá wii i kvnyəŋ, na pá səsɪ-i apalvtv ke wahalanaa mpa Tacaa ka tʉ-i tō pa tōō. Pə waali kē paa wei i ha-i pa tē liyitee nyəyəlʉv na wola kukuule.

¹² Mpyóyó Tacaa koola Soopu pusi kantəkaya nyənsi ke kvpantv, na pə kəli kancaalaya nyənsi. I ka wēna heen ke iyisi naanvwa na liyiti (14000), na yooyoonaa ke iyisi naatoso (6000), na naan kvhaləŋ ke iyaya (1000), na kraŋasi alvnyənsi ke

iyaga (1000). ¹³ Μρύγύ Soopu lola apalupiya ke naatosompəɣəlaya, na alupiya ke tooso. ¹⁴ Uena í yaa kancaalaya pɛɛlɔ si Yemima (Alukuku), na naale nyəŋ si Kesiya (Yaaye), na tooso nyəŋ si Kelaa-Hapuki (Cəlaɸfulaya). ¹⁵ Tetu təna taa, alaa napəli pa taa fɛi na pá tewa isu Soopu pɛɛlaa mpɛ. Μρύγύ pa caa ha-wɛyɛ pa kpancoou ke teitei isu pa taalɔnaa.

¹⁶ Pəɛ pə waali ké Soopu tasa pusɪ nɪnɔwa na nɪɛ (140) ke təɣɔv. Haləna í ná ɪ piya piya, na səɛ si piya piya. ¹⁷ Soopu pusɪ təwaya, na í kpatəli teu təkɪŋkɪŋku, ɪɛna í sí.

PHIPI LI ISO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377